National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. ON4
L

VABA EESTLANE

Second class mail
registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL
JA NELJAPÄEVAL

Nr. 78 (3370) XXXVI aastakäik | Neljapäeval, 22. oktoobril 1987 — Thursday, October 22, 1987 | Üksiknumbri hind 75 centi

35 aastat Eestlaste Kesknõukogu Kanadas

Endine RVN, nüüd EKN — eestlaste keskesindus Kanadas kestab

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas (EKN Kanadas, endine Rahvusliku Välisvõitluse Nõukogu) on oma põhikirja järgi Kanada eestlaskonna poolt valitud esinduskogu, mille peaeesmärgiks on võitlus Eesti maa ja rahva õiguste ja vabaduse taastamise eest. EKN otseseiks ülesandeiks on: 1) koondada Kanada eestlased üheks tervikuks võitluses eesti rahva õiguste ja kodumaa vabaduse eest; 2) esindada Kanada eestlaskonda; 3) aidata koordineerivalt kaasa rahvusliku kultuuri viljelemisel ja arendamisel ning noorsoo kasvatamisel ja arendamisel rahvuslikus vaimus, koostöös teiste organisatsioonidega. Demokraatlikult valitud esinduskoguna ja Kanada eestlaste välis- ja rahvuspoliitilise võitluse ja rahvuskultuurilise töö keskse kandjana ja teostajana on EKN oma asukohamaa kolmeastmelise valitsussüsteemi — föderaalvalitsuse, provintsivalitsuse ja kohalikkude omavalitsuste — poolt tunnustatud Kanada eestlaskonna keskorganisatsioona.

EKN Kanadas, algaastatel tuntud kui RVN mis loodi 1952.a., oli tarvis keskseks võitlusorganisatsiooniks, mille moodustamisest üldvalimiste kaudu kogu eestlaskond osa võtaks.

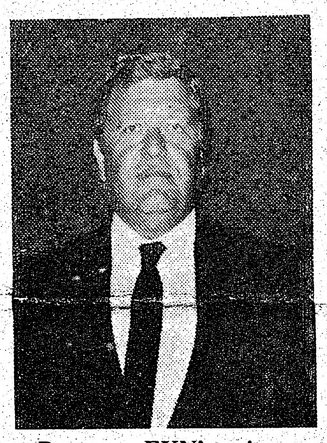

Praegune EKN'u esimees
Laas Leivat

Organisatsiooniliselt kasvas RVN välja varem loodud Eesti Liidust Kanadas. RVN'u eraldumist ELK'st oli arutatud ajalehtede veergudel ja ühiskonna tegelaste vahel juba viiekümnendate aastate alul mõnda aega. Debatt mis sel ajal keerles eraldumise ümber oli loomulik ja vajalik, kuna arusaadavalt puudusid vastavad kogemused pagulasorganisatsioonide loomisel ja nagu toores raud, mis vajab tuld tugevdamiseks, vajasid algaastatel sellised rahvuslikud ja välisvõitluslikud küsimused põhjalikku arutust, analüüsi ja kriitikat.

RVN'u eraldumine üldvalitud koguna leidis küllaldaselt poolehoidu, nii et 1952.a. kevadel võis toimuda RVN'u esimese koosseisu liikmete (12) valimised ja esimene üldkoosolek, mis toimus 26. juulil 1952. RVN'u esimese koosseisu kuulus peale 12 valitud liikme 12 esindajat Eesti Liidust Kanadas ja 9 ex-officio liiget. RVN'u esimeheks valiti esimesel koosolekul ex-officio liige Johan Holberg.

Algaastad olid pühendatud organiseerivale tööle, erti aga

(Järg lk. 9)

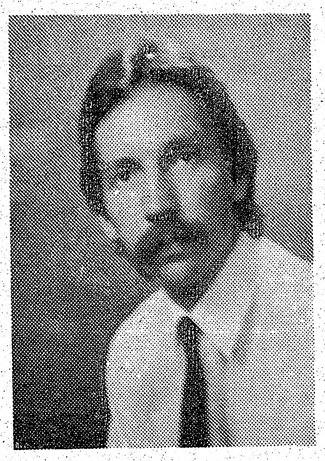

Praegune peasekretär
Priit Aruvald

AK korraldab MARDIPIDU

„Tulevik ja Minevik"

30. oktoobril 1987 kell 8 õ.
Tartu College'is

Sissepääs kostüümis $5.—, kostüümita $8.—

SUUPISTED • BAAR • MUUSIKA (Emba-Kumba)

Eelteade:

ESTONIAN LECTURE

Reflection on a Nation's Fate:

Estonian ethnography in historical perspective

Eesti Õppetooli külalisprofessor DR. HAIN REBAS

Laupäeval, 12. dets. s.a. kell 6 p.l.

Hart House suures saalis korraldatud Õppetooli kokteiltuluõhtuna

University of Toronto Eesti Õppetooli Sihtasutus

Timmas

WILDERNESS FORMS, Uued akvarellid

KARNEY DANIELS GALLERY, 11 Yorkville Ave.
(Yonge lähedal)

Näituse avamine neljap., 29. okt. kell 5—9 õhtul

Galerii ajad: esmasp.-laup. 10-6, tel. 964-1122

Näitus lõpeb 17. nov. 1987

T.E. Aiandusklubi

neljapäeval, 29. okt. 1987
kell 7.30 õ. Eesti Majas

Martin Lepik teemal:

VÄHEMTUNTUD PUID, PÕÕSAID JA LILLI

Valguspildid

Kõik on kutsutud

Walter Lood'i
VI iseseisev

MAALIDE
NÄITUS

14. ja 15. nov. kell 1—9 p.l.
Eesti Maja väikeses saalis

Kai Käärid'i 16. iseseisev kunstinäitus

„Inspiratsioone puhkuselt"

Eesti Maja väikeses saalis

Laup., 31. okt. 10—10 õ.
Pühap., 1. nov. 11—6 õ.

Näituse avab:
VELLO HUBEL A.O.C.A., A.E.F.E.O., R.C.C.A.

Laupäeval, 31. okt. 1987.a. kell 2 p.l.

Eesti Majandusklubi Kanadas

LOENG

2. nov. kell 19.30 Eesti Maja keskmises saalis

FREE TRADE

USA-Kanada vabakaubandus

Esitab majandusteadlane magister Avo Kimmel
Ottawast

Kõik kaasmaalased teretulnud!

Sissepääs tasuta

USA ründas Iraani naftaseadmeid

Neli ameerika destroierit avasid möödunud esmaspäeval Iraani naftaplatformile Pärsia lahes kahuritule ja hävitasid selle täielikult.

Laevad olevat platformi pihta rohkem kui 1000 viietollist mürsku välja lasknud. Samuti käisid USA merejõudude dessantosad ühe teise, mahajäetud naftaplatformi pardal ja hävitasid seal radariseadmeid ja muid elektroonilisi sidevahendeid. Neid platforme olevat kasutatud tulejuhtimiseks laevaliikluse vastu Pärsia lahel. Platformid asuvad umbes 75 miili Iraani rannikust ja nominaalselt on need mõeldud õlipuurimiseks. USA väitel olid platformid relvastatud ja neilt saadeti välja kiirpaate, mis laevaliiklust ründasid. Nii Kanada kui ka Britannia ning mitmed teised liitlasmaad kiitsid USA rünnaku heaks, öeldes et see oli väga tagasihoidlik ja sobiv vastus Iraani raketirünnakutele USA lipu all sõitvate nafta-tankerite vastu. Teatavasti sai tanker „Sea Isle City" möödunud reedel raketitabamuse kui ta oli ankrus Kuveiti vetes, kusjuures 17 meeskonnaliiget, kaasa arvatud laeva ameeriklasest kapten, vigastada said. Ka teine tanklaev, USA omanikele kuuluv „Sungari", sai möödunud nädalal raketitabamuse.

Iraani valitsus vandus USA-le verist kättemaksu.

Kõik kutsutud
Hiidlaste traditsioonilisele
MARDIPEOLE

Laupäeval, 7. novembril 1987 kell 7 õ.
Toronto Eesti Maja suurde saali!

Esinevad „Külakaja" rahvapillimehed. Tantsuks mängib „Kaja" orkester — EINELAUD • BAAR • LOTERII
Tere tulemast mardi-kostüümides! Pääsmed @$10.00.

Laudade ettetellimine: Elna Kungla — 282-8833,
Helme Kaju — 759-7391

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane,
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd.
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Tegevtoimetaja: Arvi Tinits. **Toimetaja:** Olaf Kopvillem.

Toimetuse kolleegium: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss.

Telefonid: toimetus 733-4550, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 733-4551 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni.

Tellimishinnad Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $60.—, poolaastas $34.— ja veerandaastas $18.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $111.—, $60.—, $31.—.

Tellimishinnad väljaspool Kanadat: aastas $80.—, poolaastas $44.— ja veerandaastas $23.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $115.—, $62.—, $32.—, mujal välismaal $140.—, $75.—, $40.—.

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 75 ¢.

Kuulutuste hinnad: üks toll ühel veerul: $5.50, esiküljel $6.50.

Kuulutusi võetakse vastu nädala esimesse ajalehte kuni reede homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni teisip., homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080.

Euroopa parlament toetas baltlasi

Möödunud neljapäeval, 15. oktoobril, võttis Strassburgis (Strasbourg) asuv Europarlament vastu resolutsiooni, mis toetab Balti riikide iseseisvuspüüdeid. Nad saatsid vastava dokumendi ka N. Liidu valitsusele, nõudes et Balti riikides austataks, Helsingi leppe kohaselt, inimõigusi ja ka sealsete rahvaste enesemääramiseõigust. Oma resolutsioonis toetusid nad 23. augusti demonstratsioonidele, väites et need nästasid balti rahvaste iseseisvustahet ja rahulolematust praeguse olukorraga. Pärast resolutsiooni koostamist läks see hääletusele ja sai 154 poolt ning 15 erapooletut-häält — otse vastu ei olnud keegi. Kuna Europarlamendis on ka kommunistid esindatud, on arvata et „erapooletud" olid need. Sotsialistlik rühmitus olevat aga poolt-hääletajatega ühinenud.

Kui resolutsiooni täie teksti saame, loodame selle oma lehe veergudel avaldada.

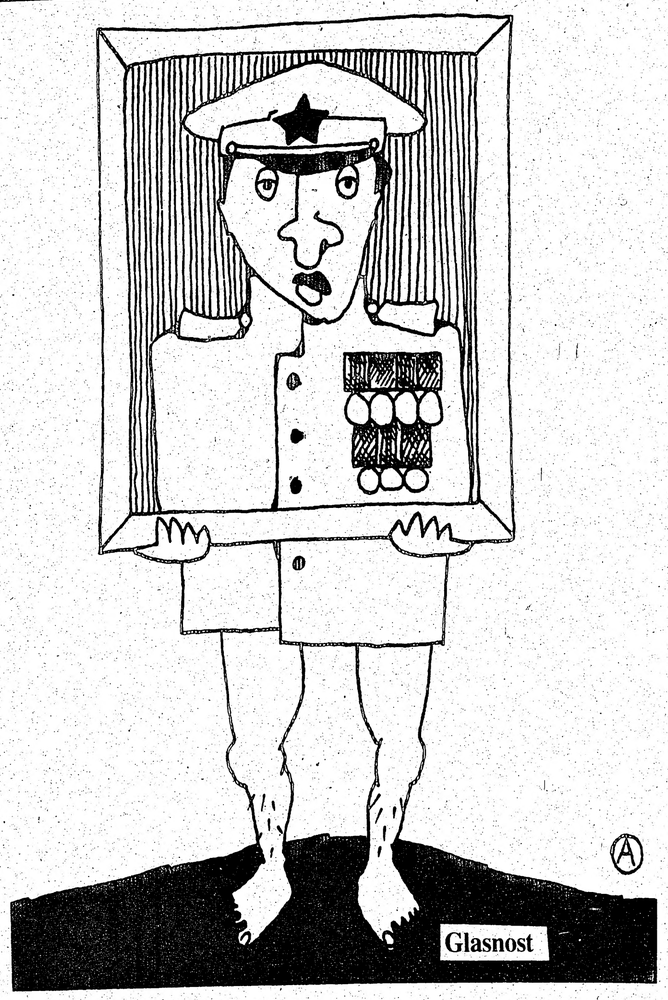

Arktika „rahutsooniks"?

Keegi ei saa ütelda, et N. Liidu kommunistliku partei peasekretär Gorbatshovil ei ole välispoliitilisi ideesid. Neid puistab ta nagu külluse sarvest, kuigi paljud nendest on laenatud lääneriikide poliitikutelt — või vähemalt on need saanud aluse siinpool raudset rimpa avaldatud mõtetest ja ettepanekutest. Selliste ideede hulka kuulub ka Gorbatshovi äsja avalikkuse ette toodud ettepanek arktilise piirkonna muutmiseks „rahutsooniks". See ettepanek puudutab eriti Kanadat, kuna N. Liidul ja Kanadal on pikad merepiirid mõlemaid maid lahutavate Arktika vetega.

Gorbatshov tegi oma ettepaneku avalikuks äsja Murmanskis peetud kõnes, kuid hiljem selgus, et venelased olid juba möödunud veebruaris kontakti võtnud Kanada valitsusega Arktika piirkonnas lähema vastastikuse koostöö saavutamiseks. Moskva ettepanekus Kanada valitsusele kriipsutati eriti alla tihedat koostööd tehnoloogilistel ja teaduslikel aladel ning rõhutati rahu säilitamise vajadust Arktikas. N. Liidu Ottawa saatkonna esindajad kurdavad nüüd, et Kanada valitsus ei ole seni ajani N. Liidu kirjale vastanud, mis venelaste arvates on tinginud Washingtoni survest Ottawale.

Moskva esitas oma Arktika plaani Kanadale silmatorkavalt ettevaatlikult ja kavalalt, minnes vaikides mööda Arktika riikide kaitseprobleemidest ja sõjalistest ettevalmistustest. Delikaatsus oli tingitud ilmselt kartusest, et sõjaliste küsimuste käsitamine ärritab Washingtoni, kes võib aktiivselt vahele sekkuda kui kanadalased hakkavad venelastega arutama sõjalisi ja desarmeerimise probleeme, mis ei puuduta mitte ainult Kanadat vaid kogu Põhja-Ameerika kontinenti. Kuid kõige selle, mis Kanadale esitatud plaanis ettevaatuse mõttes välja oli jäetud, kandis Gorbatshov ette Murmanskis peetud kõnes.

Peasekretär lähtus Kremli juhtivates ringkondades maad võtnud arvamisest, et Kanada ja teised NATO riigid on viimasel ajal hakanud suurt rõhku panema oma relvastuse tugevdamisele Arktikas. Ta tõstis eriti esile Kanada, kes oma uute riigikaitseliste plaanide alusel kavatseb muretseda aatomienergia abil liikuvaid allveelaevu Arktika vete kontrollimiseks ning võimaldab Ühendriikidele korraldada tiibrakettide katseid Kanada põhjaaladel. Sellisele ohtlikule tendentsile tuleks Gorbatshovi arvates NATO ja Varssavi Pakti riikide ühistel koostöölistel nõupidamistel vastu astuda ja moodustada Arktikast „rahutsoon".

Mis oleksid siis Gorbatshovi arvates sellise „rahutsooni" alustugedeks? Peasekretär ei petnud neid kergeusklikke, kes alati võtavad kõiki tema sõnu ja lubadusi puhta kullana. Ta rääkis sõjalaevastikkude ja lennuväe tegevuse piiramisest, põhjaalade maapõuevarade kasutamise ühisest väljaarendamisest, teaduslikust ja tehnilisest koostööst ning lubas isegi vene jäälõhkujate abi jääväljadel liikuvate teiste riikide laevade abistamiseks. Ta apelleeris kõigi põhjariikide poole ühiseks koostööks selle piirkonna keskkonna kaitseks ning tõotas hoolitseda selle eest, et Põhja-Euroopa kuulutatakse tuumarelvadest vabaks tsooniks pärast sellise „rahutsooni" rajamist.

Tõepoolest — Gorbatshovi jutt kubiseb meelitavatest ettepanekutest. Sel puhul kerkib siiski koheselt küsimus — kus olid venelased seni ajani nende kaugeleulatuvate rahuplaanidega? Läänemaailmal on jäänud mulje, et Moskva pani erilist rõhku Arktika piirkonna sõjajõudude väljaarendamisele, rakendades selleks jääkatte all liikuvaid allveelaevu ja tiibrakette kandvaid pommilennukeid, mis eriti patrulleerivad Kanada ranniku piirkonnas. Kanada kaitseminister Perrin Beatty informatsiooni kohaselt on Kanada jahilennukid Kanada ranniku piirkonnas käesoleval aastal juba kokku puutunud 22 vene pommilennukiga, kuna kogu möödunud aasta jooksul oli selliste vahejuhtumite arv ainult 12. Kui nüüd järsku räägitakse paradiisliku rahutsooni rajamisest Arktikasse, siis peaks N. Liidu senistes plaanides olema tekkinud tõeline murrang.

Tõenäoliselt ei ole siin tegemist põhilise murranguga vaid muutunud olukorras lihtsalt uue taktika kasutamisega. Kui Kremlis märgati, et Kanada on üle saanud Trudeau aegsest riigikaitse hävitamise poliitikast ning hakanud taas relvastuma ning kui kanadalased koostöös ameeriklastega rajavad Põhja-Ameerika Arktika aladel uue radarijaamade võrgu vaenuliste lennukite ja rakettide avastamiseks, siis on Moskvale selge, et olukorrad on muutunud ning neile tuleb vastu astuda uute taktikaliste võtetega — seekord meelitavate rahuplaanidega. Gorbatshovi suur „Arktika rahuplaan" on kahtlemata saanud inspiratsiooni ka Kanada sotsialistide NATO-st väljatõmbamise ja Kanada neutraalseks kuulutamise programmist ja paljude nn. „rahuorganisatsioonide" ägedast Kanada relvastamise vastu töötavast propagandast, mis on seda mõjuvam, et sotsialistide poliitiline kurss on viimasel ajal Kanadas märgatavalt tõusnud. Isegi liberaalide juht John Turner on hakanud vene kiilivees ujuvate rahupropagandistide hääli püüdma deklaratsiooniga, et ta ei poolda Ühendriikide tiibrakettide katseid Kanada õhuruumis.

Kremlile oli kahtlemata ebameeldivaks üllatuseks kui Kanada vaatamata kõigile nendele soodsatele eeldustele ja propagandalikseks rahukülviks soodsale pinnale venelaste kirja esialgu lauasahtlisse lükkas. Gorbatshov lootis nähtavasti Mulroney valitsust nii palju mõjutada, et see hakkab venelastega ameeriklasi kõrvale jättes Arktiga tuleviku üle läbirääkimisi pidama, mis oleks tekitanud suured lõhed Washingtoni ja Ottawa vahele. Kanada valitsus ei läinud ülesseatud võrku, kuna konservatiivide arusaamad Kanada julgeolekust ja riigikaitsest erinevad siiski tunduvalt Ed Broadbenti ja Pierre Trudeau arvamistest ja hinnangutest. Kanadal ei ole praktiliselt teist valikut kui töötada ja tegutseda Põhja-Ameerika kontinendi kaitsemisel tihedas koostöös Ühendriikidega. Kõik teised plaanid — nagu Trudeau unistus vahetalitaja osa mängimisest N. Liidu ja Ühendriikide vahel ja Broadbenti teooria Kanada neutraalsusest — on ainult ebapraktilised unistused, milledel puuduvad vajalikud kandetiivad.

Kuid Suur Gorbatshov on oma sõnad ütelenud ja ettepanekud teinud. Nüüd jääb ainult oodata, kuidas läänemaailm, eriti Ühendriigid, sellele uuele peibutusvõttele reageerivad.

K.A.

Avameelsus „Rahva Hääles"

N. Liidu „glasnosti" kajad ajakirjanduses

Hiljuti nõukogude trükiseid sirvides jäi silma artikkel „Rahva Hääle" 13. septembri numbris, rubriigi all „Inimene ja majandus". Ajakirjanik Leonid Pleshakov intervjueerib (ilmselt Moskvas) N. Liidu Teaduste Akadeemia majandusosakonna akadeemik-sekretäri Abel Aganbegjan'i, kes nime järgi otsustades on armeenlane. Nii küsimused kui ka vastused tunduvad nõukogude olude kohta väga avameelsed — peaaegu nagu ameerika lehest võetud. Toome sellest allpool väljavõtteid (kirjaviis muutmata).

Koigepealt kõneleb seltsimees Aganbegjan; küsimusi esitab sms. Pleshakov.

„Toitlusprobleemi lahendamine on meie sõlmülesandeid 20. sajandi järelejäänud aastatel. Suured plaanid tuleb täita juba XII viisaastakul, mil põllumajandussaaduste tootmise kasvutempo peab kaks ja pool korda ületama eelmisel viisaastakul saavutatu: 14,4 protsenti toonase 6 asemel. See lubab meil paljus loobuda nende toiduainete sisseveost, mida me võime (ja peame!) elanikkonna paremaks varustamiseks ise tootma. Ma mõtlen teravilja, liha ja võid."

„Hüpe 6 protsendilt 14,4-le on üpris tõsine ettevõtmine. Pealegi tõendavad meie senised kogemused, et häid näitajaid on kergem planeerida kui saavutada. Ka eelmisel viisaastakul olid meie kavatsused sootuks julgemad ja suuremad. Aga tulemus — kõigest 6-protsendiline juurdekasv. Nüüd ütleme, et ilm ei lasknud plaanitut teoks teha. . ."

„Möödunud aastate negatiivsetest kogemustest näeme, et kui põllumajanduses revolutsioonilisi meetmeid ei rakendata, jäävad kõik need söakad plaanid õilsateks soovunelmateks.

Me astusime resoluutseid samme agraarkompleksi põhjalikuks ümberkorraldamiseks: likvideerisime mitu ministeeriumi, kehtestasime maal uue juhtimissüsteemi, käitasime põhimõtteliselt uue majandusmehhanismi, tegime panuse kollektiiv- ja perekonnatöövõtule. Moodustame agrotööstuskoondisi.

Me oleme järsult laiendanud (või vähemalt üritame laiendada) all-lülide iseseisvust, paneme rõhku intensiivtehnoloogiatele, mis võimaldavad püsivalt, ilma tujukuse kiuste suuri saake saada. Me oleme oluliselt suurendanud kapitaalmahutusi kõigisse lülidesse teel põllult tarbijani: saagi varumis-, säilitamis- ja töötlemissüsteemi. . ."

„Meie kauplustest siiski ei jää muljet antud alal saavutatud murrangust. Võib-olla põhjusel,

(Järg lk. 4)

Kommentaarid

Okupeeritud Eesti ajalehti lugedes jääb mulje, et Eesti on tõmmatud värskelt lõhnava detente poliitika sündmuste voolu. Sest mille muuga seletada seda, et kaks korda Kuul käinud Ühendriikide astronaut Edgar Mitchell toodi kõigi muude käimiste ja ringsõitude raamides ka Tallinna, et üks Ühendriikide ja N. Liidu teadlaste osavõtul toimunud sümpoosionidest toimus Eesti pealinnas ning et siia kogunesid 13. septembril ka soome ajakirjanikud, kes võtsid osa koos kohalike ajakirjanikega peetud ühisest seminarist.

Astronaut Edgar Mitchelli külaskäik Tallinna oli teataval määral üllatuseks, kuid nähtavasti oli ameeriklast vaja tuua Eestisse poliitilistel põhjustel ja näidata sellega, et Eesti kuulub kaljukindlalt Vene impeeriumi külge. Mitchell viibis N. Liidus Kosmoselendudest Osavõtnute Assotsiatsiooni poolt vastuvõetud koostööprogrammi raamides ning külastas Eesti NSV Teaduste Akadeemia presiidiumi, Tallinna raekoda ja Kirovi nimelist näidiskalurikolhoosi. 10. septembril pidas ta Tallinna Polütehnilises Instituudis ettekande maailmaruumilendudest, puudutades ka Ühendriikide ja N. Liidu koostööd kosmose hõlvamisel. „Rahva Hääle" informatsiooni kohaselt oli Mitchell maininud ETA korrespondendile, et 10—20 aasta pärast ei ole Ameerika astronautide ja Nõukogude kosmonautide ühislennud mitte ainult reaalsuseks vaid ka eluliseks vajaduseks.

See kõik meenutab president Nixoni detente raamides toimunud N. Liidu ja Ühendriikide maailmaruumisõidukite kokkuhaakimist maailmaruumis, mille ümber oli sel ajal palju kära ja hõiskamist, kuid millest nüüd enam üldse ei räägita.

8. septembril Tallinnas toimunud Nõukogude-Ameerika sümpoosionil teemal „Juhtimises osalemise nüüdiskontseptsioonid", võtsid üritusest aktiivselt osa Eesti Teaduste Akadeemia Majanduse Instituudi teadlased, kuna Ameerika poolel oli organisaatoriks ja teadlaste kohale saatjaks keerulise nimega Ühiskonnateaduste Alaste Sidemete Seltside Ameerika Nõukogu. Selle sümpoosioni eesmärki selgitas ETA korrespondendile Nõukogude poolne-koordinaator prof. K. Sheremet, kes mainis, et Ameerika ühiskonnas on kuhjunud rohkesti vääraid stereotüüpe, moonutatud ettekujutusi Nõukogude korra demokraatlikust struktuurist ning sellest tingituna on väga tähtis näidata ameeriklastele, kuidas praegu, mil N. Liidus toimub dünaamiline uutmisprotsess, nõukogude demokraatia areneb ja laieneb.

Nii-siis on siin tegemist puhtakujulise ameeriklaste ajudepesemisega ja nõukogude „demokraatia" propageerimisega.

13. septembril toimus Tallinnas veel kolmas rahvusvaheline sündmus — Nõukogude ja Soome ajakirjanike seminar. Kohtumise avas Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee agitatsiooni ja propaganda osakonna juhataja asetäitja P. Sookruus, kelle omapärasei-

Kommentaarid

Okupeeritud Eesti ajalehti lugedes jääb mulje, et Eesti on tõmmatud värskelt lõhnava detente poliitika sündmuste voolu. Sest mille muuga seletada seda, et kaks korda Kuul käinud Ühendriikide astronaut Edgar Mitchell toodi kõigi muude käimiste ja ringsõitude raamides ka Tallinna, et üks Ühendriikide ja N. Liidu teadlaste osavõtul toimunud sümpoosionidest toimus Eesti pealinnas ning et siia kogunesid 13. septembril ka soome ajakirjanikud, kes võtsid osa koos kohalike ajakirjanikega peetud ühisest seminarist.

Astronaut Edgar Mitchelli külaskäik Tallinna oli teataval määral üllatuseks, kuid nähtavasti oli ameeriklast vaja tuua Eestisse poliitilistel põhjustel ja näidata sellega, et Eesti kuulub kaljukindlalt Vene impeeriumi külge. Mitchell viibis N. Liidus Kosmoselendudest Osavõtnute Assotsiatsiooni poolt vastuvõetud koostööprogrammi raamides ning külastas Eesti NSV Teaduste Akadeemia presiidiumi, Tallinna raekoda ja Kirovi nimelist näidiskalurikolhoosi. 10. septembril pidas ta Tallinna Polütehnilises Instituudis ettekande maailmaruumilendudest, puudutades ka Ühendriikide ja N. Liidu koostööd kosmose hõlvamisel. „Rahva Hääle" informatsiooni kohaselt oli Mitchell maininud ETA korrespondendile, et 10—20 aasta pärast ei ole Ameerika astronautide ja Nõukogude kosmonautide ühislennud mitte ainult reaalsuseks vaid ka eluliseks vajaduseks.

See kõik meenutab president Nixoni detente raamides toimunud N. Liidu ja Ühendriikide maailmaruumisõidukite kokkuhaakimist maailmaruumis, mille ümber oli sel ajal palju kära ja hõiskamist, kuid millest nüüd enam üldse ei räägita.

8. septembril Tallinnas toimunud Nõukogude-Ameerika sümpoosionil teemal „Juhtimises osalemise nüüdiskontseptsioonid", võtsid üritusest aktiivselt osa Eesti Teaduste Akadeemia Majanduse Instituudi teadlased, kuna Ameerika poolel oli organisaatoriks ja teadlaste kohale saatjaks keerulise nimega Ühiskonnateaduste Alaste Sidemete Seltside Ameerika Nõukogu. Selle sümpoosioni eesmärki selgitas ETA korrespondendile Nõukogude poolne-koordinaator prof. K. Sheremet, kes mainis, et Ameerika ühiskonnas on kuhjunud rohkesti vääraid stereotüüpe, moonutatud ettekujutusi Nõukogude korra demokraatlikust struktuurist ning sellest tingituna on väga tähtis näidata ameeriklastele, kuidas praegu, mil N. Liidus toimub dünaamiline uutmisprotsess, nõukogude demokraatia areneb ja laieneb.

Nii-siis on siin tegemist puhtakujulise ameeriklaste ajudepesemisega ja nõukogude „demokraatia" propageerimisega.

13. septembril toimus Tallinnas veel kolmas rahvusvaheline sündmus — Nõukogude ja Soome ajakirjanike seminar. Kohtumise avas Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee agitatsiooni ja propaganda osakonna juhataja asetäitja P. Sookruus, kelle omapäraseid

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendipärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

seisukohti eesti ajaloo „valgete lehtede" täitmiseks „Vaba Eestlane" hiljuti oma juhtkirjas käsitas. Soome poolt pidas ettekande keskerakonna peasekretär Seppo Kääriäinen, kelle teemaks oli „70 aastat suurest sotsialistlikust oktoobrirevolutsioonist ja 70 aastat Soome iseseisvust". Kui „Rahva Hääl" tema kõne õigesti edasi andis, siis ütles Kääriäinen, et Lenini bolshevike partei oli Venemaal ainus partei, kes siiralt ja järjekindlalt oli valmis tunnustama Soome õigust iseseisvusele. Kääriäinen kinnitas, et soomlased — ajaloolased, poliitikud, ajakirjanikud, töölisklassi esindajad — on Leninile tema otsuse eest siiralt tänulikud. „Ta on pälvinud meie rahva armastuse ja tunnustuse ning omandanud tähtsa koha Soome ajaloos," nentis S. Kääriäinen.

Nõnda võib ütelda, et parteimeestel oli Eestis palju õiendamist kõrgete külaliste vastuvõtmisega ning uuele detente poliitikale vundamendi rajamisega. Paratamatult jääb mulje, et Tallinn valiti nendeks rahvusvahelisteks kohtumisteks kindlat eesmärki silmas pidades. Eriti ameeriklastele taheti nähtavasti rõhutada, et Vene impeeriumi läänepoolset piiri ei viida kunagi enam Narva jõe joonele vaid et see jääb Läänemere kaldale.

o

Ühendriikides nähtavasti ei ole mingisuguseid takistui ühe isiku diskrediteerimiseks teise isiku poolt. Küsimus kerkis teravalt esile kui ajakirjandus nii ägedalt demokraatliku partei presidendikandidaadi Gary Harti isiklikku ellu tungis, et Hart oli sunnitud oma kandidatuuri tagasi võtma.

Nüüd on päevakorrale kerkinud veelgi kontroversiaalsem mustamise lugu. Selle peategelaseks on Ühendriikide ajakirjanik Bob Woodward, kes omal ajal tegi endale nime president Nixoni atakeerimisega ning tema karjääripuusärki naelte löömisega. Woodward on nüüd kirjutanud raamatu: „Veil: the Secret Wars of the CIA 1981—1987". Selle raamatu lehekülgedelt võib lugeda hirmuäratavaid lugusid Ühendriikide endise CIA direktori William Casey põrandaaluste operatsioonide kohta. Woodward väidab, et Casey ajas omal käel ja oma äranägemise kohaselt Ühendriikide välispoliitikat, korraldades terve seeria terroristlikke operatsioone.

Woodwardi versiooni kohaselt organiseeris ta ka Beirutis Liibanoni shiia grupi-juhi sheik Muhammed Hussein Fadlallah'i mõrvamiskatse pommiatendaa-

Nagu üks süda ja üks hing

Sõjamehed hakkavad koguma andmeid kommunistide kuritegude kohta kodumaal

See oli sisemiseks hüüuks kõigile Eesti Vabaduse eest võidelnud endisile sõdalasile, kes trotsisid kaugusi, pikka sõitu ja tegevusrikast päevakava Lakewoodis (N.J.) toimunud IX Eesti Sõjameeste Päevadest osa võttes.

Olgugi, et tegelik avamine toimus laupäeval 19. septembril k.a. hommikul kell 9 Eesti Maja esisel lippude heiskamisega, olid külalised juba Torontost, Hamiltonist ja Detroidist reede õhtuks autodel kohale saabunud ja toimus rõõmus jällenägemine kohalike kaasvõitlejaiga Eesti Majas, kus ka alumisel korral oli kohvilaud ootamas. Kanadast ja Detroidist saabujail tuli terve päev teel olles võidelda vihmasajuga, mis küll Järvemetsa lähistele jõudes vaibus, kuid siiski segas uduvihma näol Lakewoodi surnuaial eestlaste ausambale pärjapaneku pühalikku toimingut. Laupäeva varahommikul toimusid kohaliku lasketiiru siserajal „mitteametlikud" laskevõistlused, kus häid tagajärgi saavutati M. Pihlak'u poolt (Hamiltoni EVÜ).

EESTI ARHIIVI KÜLASTAMINE

Tegelik päevakord algas Eesti Arhiivi külastamisega (kella 11—12:30), kus juhtkond eesotsas Jüri Viiroja'ga olid juba mitu päeva tegevuses, et seda muuta „Eesti Vabadusvõitluste" eksponaatide väljapanekuks. Elavaid mälestusi pakkusid just eriti II Maailmasõja-aegsed aumärgid, fotod ja dokumendid, mis meile eriti jälle selle perioodi kangelased, nagu kol. A. Rebane, kol.-ltn. H. Riipalu, allohv. L. Nugiseks, j.t. koos Vabadussõja kangelastega mäluvärskendusena silme ette tõid!

Arhiiv on hästi katalogiseeritud. Näiteks igale eesti keskusele on avatud eri säilituskastid riiuleile asetatuina, milledele lisanduvad veel tuntud organisatsioonide juhtide ja teiste avaliku elu tegelaste isiklike arhiivide kogumikud. Nende kaudu on säilitatud tulevasele põlvkonnale ja teadlasile rahvuskultuuri ning poliitika alal talletatud ürikud koos võimalike isiklike kirjavahetustega ja muude lisanditega. Arhiiv jätab hea mulje oma korrapärase süsteemiga ja eriosakondade kättesaadavusega.

PÄEVASED TÖÖKOOSOLEKUD

Arhiivi külastamisele järgnes Peamajas kell 13:00 ÜEVK, KEVÜL ja EVL-u juhatuste ühine töö-koosolek. Presideeris EVL-u esimees kol. Y. Anson, kes tervitas ligidalt ja kaugelt saabunud osavõtjaid ja andis Liidu tööst lühiaruande. Liitude aruannete osas kuuldi eriti Austraalias valitsevast poliitilisest pingest, milline tekkis liigsest usaldusest juutide ajalehe toimetaja vestu, kui säälne Balti Komitee juhatus esitas omapoolse seletuse ja see muudeti meie kahjuks, „sõjakurjategijate" jälitamise osas. Sarnane „altvedamine" tekitas asjatut segadust endiste Balti sõjameeste seas, mis pole veelgi täiesti vaibunud. On teada, et USA-st saadeti sinna (arvatavasti OSI kaudu) kaks nende tegelast, et seal avalikult hakata Austraalia Riigiasutuste kaudu n.n. „sõjakurjategijaid" jälitama. Kui suurt edu need agendid seal suutsid saavutada, pole veel meile teatatud. Igatahes on karta, et nad teatud negatiivset segadust võivad meie sõjameestele tekitada. Kas seal muudetakse kriminaalseadustikku ka, nagu seda Kanada Parlament tegi, pole teada. Kanada esindaja võis esile tuua „Musta Lindi Päeva" õnnestumist ja võrdles seda USA väheste üritustega, millised toimusid ainult 7 erikohas. Talle vastati, et siinne eestlaskond elab väga laialipillatult ja need ajad on möödas, kus suuremad linnad olid rahvarikkad! USA osas kuuldi, et leedulaste vastu on OSI poolt arendatud mitmetes keskustes kohtumenetlusi ja neile on organisatsioon „Americans for Due Process" vastu astunud. Tuleviku-kavas on neil seaduse-eelnõu muutmiseks Kongressist sponsoreid leida. Selleks on neid erirahvuste poolt ka majanduslikult toetatud.

Üldinformatsioonina võeti teatavaks, et sakslaste 2 suurt organisatsiooni, millised hõlmavad ca 52 miljonit ameeriklast, on alustanud avalikku kampaaniat ja rahakogumist USA-s selleks, et OSI tegevusele piiri panna. Avaliku ajalehekuulutuse kaudu „Washington Post'is" nõuavad nad ka OSI likvideerimist USA valitsuse poolt. Kui arvestada seda, et USA-s on saksa päritoluga elanikke ligi 70 miljonit, siis on nad suutelised suurima etnilise grupina avalikku arvamist mõjutama ka valimiste suunamiste kaudu Kongressi ja Presidendi osas. Järgmise suurusega etniline rahvusgrupp on iirlased ligi 50 miljoniga, ja Los Angelesis asuva Simon Wiesenthali keskuse toetajad on juudid, keda arvestatakse 5,3 miljonit. Edasi teatas Kanada esindaja, et meie Kohtuministeerium on teatanud, et aktiivses jälitamisenimistus on 20 kahtlusalust „sõjakurjategijat", kellede seas meie rahulduseks ei ole ühtki eestlast!

Mälestusteose „Eesti Rahvusväeosad II Maailmasõjas" trükist ilmumise kohta andis informatsiooni ÜEVK-e esimees A. Jurs, mainides et selle trüki-tiraazh on 1500 ja loodetakse selle trükist ilmumist enne jõule. Veel on võimalik tellimisi vastu võtta selle ülevaatliku teose saamiseks.

Kinnisele koosolekule järgnes laiendatud koosolek, millest võtsid osa kõikide ühingute juhatuste liikmed. Arutati üldisi päevakohaseid probleeme korratud kujul ja üldine suund sellel oli anda ühingute esindajaile eelnevaid töö-ülesandeid käimasolevas kaitsetegevuses. Sõna võtsid: Y. Anson, A. Jurs, R. Tralla, E. Lindaja, Ü. Tamre, M. Pihlak, Joh. Pedak, R. Mandel, P. Einpaul, j.t. Kõik sõnavõtud kulgesid asjalikus vaimus ja oleks veel edasi kestnudki, kui poleks ühiseks lõunasöögiks vaheaeg saabunud.

Järgnes avalik laudkonnavestlus akuutsetest päevaprobleemidest, milledest kajastusid väga mitmesugused huvitavad mõtted, mida kõike kahjuks ei saa ruumipuudusel kirjeldada. Ajaloolises osas tõstatas Marylandi esindaja küsimuse meie riigi ja rahva kallal vägivalda teostanud NKVD julmuste ja hilisemate massmõrvamiste ning nende tegijate nimede kindlakstegemise osas. Oldi pooldaval seisukohal, et peame katsuma koguda andmeid individuaalselt mälestuste kaudu, et sarnaselt kaasa aidata „Ajaloo Komisjonile" nende töös. Kui meil õnnestub selle kurva perioodi kohta hankida kindlamaid andmeid, koos mõrvarite nimedega (näit.: NKVD juhtivad isikud, ülekuulajate nimed, kaasatöötajad kommunistidega NKVD-s ja hävituspataljones või miilitsas, jne.), siis oleks võimalik rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu (ÜRO jt.) alustada seaduslikke menetlusi nende vastutusele võtmiseks kuritegudes inimeste ja rahvaste hävitamisel.

Juudid on propageerinud kogu aeg peale II Maailmasõda oma 6 miljonilist „holocaust'i" iga võimaliku uudiste massimeedia kaudu, kuid meie teiste Ida-Euroopa rahvaste mõrvatud kümneist miljoneist ei suvatseta rääkida. Aeg oleks juba käes, et meie, praegu veel elavaina, oleksime võimelised neid sündmusi kirja panema ja andmeid koguma! Õnnetu Helsingi Akordi tagajärjed on olnud senini ainult paberil, kuid nüüd on uus Nõukogude Vene diktaator Gorbatshov oma „glasnost'i" programmi alusel hakanud läänemaailmale näitama oma uut suunda ja üksikuid on ka meie kodumaalt välja lastud. Kodumaal on hakatud teda hüüdma uue nimega „Korba-Mihkel". Üldiselt pole olukord meie Kodu Eestis, ega ka teistes Balti riikides muutunud, sest maa kurnamine ja poliitiline surve on endine. Kokkuvõttes öelduna tuleb koosolekuid ja nende raames toimunud diskussioone õnnestunuks lugeda ja rõõmustav oli, et selle vastu tundsid ka huvi nooremad ja teised külaliste perekonnaliikmed. Järgnes vaheaeg kuni aktuseni.

KONTSERT-AKTUS JA PIDULIK ÕHTUSÖÖK

Aktuse eel toimus tunniajaline n.n. üksteisega tutvumise aeg et teada: kes on kes? Aktus algas

(Järg lk. 4)

diga. Sheik pääses eluga kuid 80 süütut inimest said surma. „Kõikteadja" Woodward toonitab ühtlasi, et Casey teadis Iraani-afäärist saadud summade saatmisest contratele.

Ja tõendid kõigi nende sensatsiooniliste süüdistuste kohta? Neid Woodwardil kahjuks pakkuda ei ole. Contrate afääri kohta kirjutab ta, et Casey oli talle haiglas surivoodil olles pead noogutanud kui ta oli küsinud, kas CIA direktor oli seotud Iraani raha ülekandmisega contratele.

Casey suri peaaju operatsiooni tagajärjel enne kui ta Iraani-afääri kohta omapoolse seletuse sai anda. Võib-olla teeb Woodward oma raamatuga rasket raha, kuid surnud mehe atakeerimine ja mustamine tõestamata andmetega paneb selliselt teenitud dollarid paratamatult halvasti lõhnama. Ja kui Casey mustamisega paralleelselt käib ka CIA atakeerimine, siis kerkib küsimus, kelle huvides Woodward selle raamatu kirjutas?

AMI

Avameelsus „Rahva Hääles"

(Algus lk. 2)

et vanast harjumusest ei vii me alustatut lõpule?"

„Murrangust on tõesti vara rääkida. Murrangu mõistes endas kätkeb pöördumatuse mõte... Suur nihe aga paistab selgelt kätte.

1986. aastal suurendasime põllumajandustoodangut 5,1 protsenti. Laias laastus paaegu sama palju kui kogu XI viisaastakul. Suurimat juurdekasvu täheldati kõige raskemas harus — varem paigal tammunud loomakasvatuses. Siin mindi intensiivistamise teed: praagiti välja vähetootlikud lehmad, suurendati hea kaaluiibe ja lüpsisega karja osatähtsust. Ning saadi häid tulemusi, kuigi ilma poolest polnud aasta kerge. Veelgi paremaid tulemusi on loomakasvatuses saavutatud tänavu.

Nii et meie agrotööstuskompleksis tehtud ümberkujundused juba kannavad vilja. Ehkki palju on alles pooleli, loogilise lõpuni viimata. Veel ei laabu kõik meie tahtmist mööda. Rohkesti esineb moonutusi ja segadust. Endiselt domineerib administreerimine, tuleb ette kolhooside ja sovhoosside õiguste kärpimist. Ümberkujundamine on valuline protsess, kaadri ümberpaigutamine põhjustab alati juhtimises esialgu segadusi. Toimuva üle tervikuna tuleb otsustada tulemuste, mitte sõnade järgi. Nihe paremuse poole on olemas. Käesoleva viisaastaku lõpuks peame saavutama põhjaliku murrangu."

„Kui vaadata seda murrangut argiostja pilguga, siis mida ta toidupoes näeb?"

„Ennekõike normaalset kaubavalikut. Lihapoes tähendab see mõndakümmend tooteliiki — erinevaid vorstisorte, viinereid, ribi, sinki, suures valikus liha, linde ja subprodukte."

„Raske uskuda..."

„Need peavad seal tingimata olema. Aga probleemi ei saa lahendada ainult tootmise kasvu, valiku suurendamise ja hoidmistingimuste parandamisega. Hinnaküsimust käsile võtmata ei suuda me maksujõulist nõudmist kunagi täielikult rahuldada. Praegu on liha riiklik jaehind selle omahinnast kaks korda odavam. Iga riiklikus kaubandusvõrgus müüdud lihakilo eest maksab riik ostjale 3 rubla peale, iga piimaliitri eest 20—30 kopika. Kõigile loomakasvatussaadustele makstakse meil riiklikku dotatsiooni, mis ühtekokku ulatub ligi 50 miljardi rublani aastas. Selline olukord paneb riigi eri piirkonnad täiesti ebavõrdsetesse tingimustesse. Kõrgepalgalised inimesed, kes ostavad rohkem liha, saavad riigilt tunduvalt rohkem dotatsiooni kui väikesepalgalised. See tähendab sotsiaalset ebaõiglust. Dotatsioon tuleb ühisest taskust, aga toiduainefonde ei jaotata kaugeltki võrdselt. Siit tuleneb nende ebaratsionaalne kasutamine, mis kaasneb iga hinnaga, mis ei peegelda toote tegelikku väärtust.

Teiste sõnadega, meid ootab keerukas, mitmetahuline sotsiaalne probleem, mille lahendamisest me ei pääse. Nii saab mõistetavaks, mispärast jaehindade reformi küsimus on võetud NLKP Keskkomitee 1987. aasta juunipleeniumil käsitletud juhtimise ümberkujundamise abinõude süsteemi.

Teine sama raske või isegi raskem ülesanne on rahuldada inimeste vajadused tarbekauba ja teenuste järele. Möödunud viisaastakul suurenes tööstuskauba väljalase 20 protsenti, teenuste hulk 25 protsenti. Praegusel viisaastakul püüame neid plaanikohaselt veelgi suurendada — vastavalt 31 ja 50 protsenti.

Kuid nagu teistes valdkondades, ei ole kvantitatiivne kasv ka siin peamine. Probleemide probleem on tarbekaup ja teenuste kvaliteet. Ärgem hakakem kaugele minema, võtkem lihtne näide.

1985. aastal valmistati NSV Liidus 788 miljonit paari nahkjalatseid, Ameerika Ühendriikides ainult 300 miljonit paari. Ühe elaniku kohta tuli meil 2,8 paari, ameeriklastel kõigest 1,3. Neil on kauplused igale maitsele mõeldud suhteliselt odavaid jalatseid pungil. Meil vormiliselt võttes ka, riiulid nagisevad, aga osta pole õieti midagi. Meil on jalatsid seisma jäänud, sest nad ei ole mugavad, moodsad ega nägusad. Kui neid üldse ostetakse, siis üksnes põhjusel, et midagi muud pole võtta. Ja alati ei tähenda kingapaari ostmine veel selle kandmist. Ent tarvitseb kuu või kvartali lõpul plaani täitmise huvides importjalatseid müügile paisata, ning poes on ostjaid murdu. Avameelselt öeldes meie jalatsitööstus lihtsalt raiskab nahka ja muid materjale."

„Kas jälle kurikuulus kulukas tootmine ja tootja diktaat tarbija üle?"

„Kui meie majandus kord juba rajaneb sellistel põhimõtetel, siis on kõik tööstusharud võrdsed — alates nendest, kus terast valatakse, ning lõpetades nendega, kus naistesaapaid valmistatakse.

Ent naaskem kvaliteedi juurde. Paljudel juhtudel on see meil kohutav. Iga aastaga kaotame siin oma kunagisi eeliseid ja positsioone. Meenutagem 1950-ndaid aastaid. Jah, meie asjad ei olnud nii ilusad ja moodsad nagu välismaa omad, aga igaüks neist pidas kaua vastu. Ilmetu välimusega kodumaised raadioaparaadid mängisid aastakümneid. Meie sõiduauto „Pobeda" (seda nüüd tänaval nähes läheb süda soojaks) polnud eriti moodne ega kiire, aga paistis silma tugevuse ja sõidukindlusega.

1950-ndate aastate keskpaiku kohe pärast instituudi lõpetamist ostsin ma Moskva GUM-ist emale teleri. Mustvalge, väikese ekraaniga. See mängis paarkümmend aastat kordagi rikki minemata. Või võtkem meie esimesed külmutuskapid „Saratov" ja „ZIL". Varem me üldse ei teadnud, kes on kodumasinate parandaja. Teda ei kutsutud kunagi kohale, sest midagi ei läinud rikki.

Aga nüüd? Õudne lugu: ainult Moskvas süttis aastas põlema üle kahe tuhande värviteleri. Koos teleritega põlevad majad. Viimane tulekahju hotellis „Rossija" tekkis just sel põhjusel. Kas pole kuritegu konstrueerida ja toota nii tuleohtlikku telerit?

Või võtkem meie „Volgad". Kuidas küll osatakse autot nõnda moderniseerida, säärasele uuele mudelile üle minna, et paljud riigid selle sisseveo keelasid. Ta ei vasta ühelegi ohutusnõudele, mis tänapäeva autodele esitatakse ning ignoreerib ka nüüdisaja ökoloogilisi nõudeid. „Volga" saastab keskkonda hoopis suuremal määral, kui tema klassi mudelitele lubatud. Kulutab pööraselt palju bensiini ja õli. Mugavuselt jääb ta alla koguni välismaa väikeautodele. Igati arusaadav, miks paljud riigid ei luba teda sisse vedada."

Nii kõneleb seltsimees akadeemik-sekretär. Kas torkas lugejale silma, millele ta ajas süü kaubapuuduse (eriti lihapuuduse) eest? Rahvas saab liiga palju palka, neil on liiga palju raha. Kui oleks vähem, oleks poed kaupa täis, sest siis nad ei jõuaks nii palju osta. Kingade ostmisel on nad ka liiga suured valijad — oleks nad lihtsamaga rahul, oleks neil rohkem kingi kui ameeriklastel — tervelt 2,8 paari! Kuigi ta seda ei ütle, paistab et ta pooldab ratsionaliseerimis-süsteemi, siis seaksid kõik ühtlaselt ühepalju ja sama (kehva) kvaliteediga — nagu vanal heal ajal!

ARVI

ROYAL LEPAGE
REAL ESTATE SERVICES LTD., BROKER
325 MOORE AVENUE, TORONTO
ESINDAJA
MAI SAARNA
Tel. kontoris 424-4900
kodus 751-1296

JAAN ALMER
Katusetööd
Tel. 293-2128
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

Nagu üks süda ja üks hing

(Algus lk. 3)

kell 19:00 ja avasõna ütles EVL-u esimees kol. Y. Anson, tervitades kõiki aukülalisi, kaasvõitlejaid ja perekonnaliikmeid koos külalistega. USA hümni laulis bassbariton Raimond Tralla Krista Tassa klaverisaatel, millele järgnes Eesti Vabariigi esindaja Konsul dr. Aarand Roos'i tervitus, millega võidi aktus avatuks lugeda, ning järgnes kontsert-osa. R. Tralla esitas Eesti Rahvalaulu „Muhulane" Udo Kasemets'a seades ja sopran Viiu Allik P. Tammeveski „Üksainus õis" ning rahvalaulu motiividel „Tule koju armuke". Mõlemaid soliste saatis asjalikult noor pianist Krista Altok-Tassa ja publiku aplaus oli soe kolmele esinejale.

Sõnalises osas järgnes aktusekõne, mille pidas Ülemaailmse Vabadusvõitlejate Keskuse esimees Kanadast August Jurs. See oli hästi loogiliselt läbi mõeldud ja faktidele põhjenevalt esitatud. Järgnesid tervitajate sõnavõtud, keda oli kolm: esiteks Ülemaailmse Eestlaste Kesknõukogu esimees Lembit Savi tõi esile eesti sõdalaste suuri teeneid II Maailmasõjas, sest „kirjutasite oma vere ja vankumatute tegudega" uue ajaloo vabadusvõitlusliku lahingute kaudu ja mainis, et „sellel suvel möödus 70.a. mil toimus Soomes Viiburi lähistel Lappeenrantas esimene Eesti Sõjameeste Kongress ja täna on siin IX Sõjameeste Päevad". Seega on kogu aeg olnud eesti sõjameeste liikumine tegevuses, mida on nõudnud Eesti Vabariigi taastamise eest võitlemine.

Eesti Rahvuskomitee Ühendriiges esimees Juhan Simonson samuti oma sõnavõtus tõi esile mõtteid meie vabadusvõitlusist ja võitlejaist, andes neile kaaluva tähtsuse vabaduse eest võitlemisel kõikide kaitse-sõdade jooksul. Tänapäeva saavutusist tõi ta esile poliitiliselt saavutatud vabaduse Tiit Madisson'i perekonnale ja meie eestisoost Miliza Korjuse tütre Melissa F. Wells'i määramise President R. Reagan'i poolt Aafrikasse Mozambique saadikuks. Ta mainis, et võttis osa külalisena koos Peakonsul Ernst Jaakson'iga 18. skp. Washingtonis saadik Wells'i ametivande andmisest, millise tseremoonia lõpul ütles: „I am born in Estonia! I salute you, Ernst (Jaakson), thank you very much!" Viimane tervitaja oli Kanada EVL-u esimees Ülo Tamre, kes tõi ja andis edasi Kanada Võitlejate parimad soovid Järvemetsa Peamajja kogunenud IX Eesti Sõjameeste Päevadest osavõtjaile. Ühtlasi tervitas Lakewoodi EVÜ-d nende äsjasel 34.a. päeva puhul!

Kontsert-osa jätkus Raimond Tralla esitusel Herman Känd'i „Pagulasega" (Kalju Ahven) ja klaveril saatis solisti Krista Tassa. Selle sõnad ja viis on loodud paguluses, ning see oli päevakohane, teenides sooja aplausi. Loppsõna oli Elmar Koppelilt ja sellele järgnes Eesti Hümn, mida lauldi suure paatosega.

Peale ühist pidulikku õhtusööki asus lavale mitmeliikmeline orkester, mille helide saatel meeleolu ja pidulik sündmus muutus rõõmsaks perekondlikuks koosviibimiseks. Sellele lisas kõrgpunkti endise sõdalase ja tuntud sõdurilaulude viljeleja bariton Harry Verder'i esinemine iseseisvalt, saates enda poolt esitatud tuntud laule elektron-kitarril. Jälgides publikut selle osa vältel, võis näha paljude silmis mälestuslikke pisaraid, kui kõlasid endised tuntud laulud aegadest, kui sõditi kodupinna eest! Peale H. Verder'i esinemist toimus loterii ja lõbus jalakeerutus kestis lakkamatult üle kesköö. Paljud lahkusid samal hilisõhtul ja kaugemalt tulnud alustasid pühapäeval ning esmaspäeval koduteed, et kasutada aega ka isiklike endiste koolivendade-sõprade külastamiseks!

H. KIVI

Ontario
Advertising Review Board
Government of Ontario

Multilingual
Press Clipping
Service Tender

"Advertising Review Board" vajab kogemustega firmat, mis varustaks Ontario valitsuse ministeeriume ja agentuure huvipakuvate väljalõigetega etnilistest ajalehtedest.

Firma peab olema võimeline varustama etniliste ajalehtede väljalõikeid kaks korda igas kuus tõlgituna inglise keelde ja komplekteerituna vastavalt ainestikule. Kord kuus tuleb valmistada lõigetest kokkuvõte.

Kirjalikke pakkumisi selle ülesande täitmiseks kaalub komitee, mis on koostatud "**Council of Communications Directors**" ja "**Advertising Review Board**" liikmetest. Valitud firmale pakutakse kontrakt kolmeks aastaks alates 1. jaanuarist 1988.

Need, kes on huvitatud pakkumise ehk "tender'i" sisse andmisest võivad saada lähemat informatsiooni kirjutades ARB'le, mille aadress esineb allpool. Küsida **"Terms of Reference — Multilingual Press Clipping Service"**. Sooviavaldused informatsiooniks, kui soovite pakkumisega osaleda, peavad olema esitatud enne 31. oktoobrit 1987.

Ontario
Advertising Review Board
Government of Ontario
102 Bloor Street West, 12th floor
Toronto, Ontario M5S 1M8
Telephones: (416) 965-3255/4004

maj

Mõtteid Vaba

Üldiselt tundub USA-K

Vabakaubanduse ehk õig pingu sõlmimine Kanada ja U Poolt ja vastu seisukohtade ü jukad grupid. Võiks õelda, jagunenud, mistõttu on oodat

Oleme kindlasti üksmeelel selles osas, et ühe riigi majanduselu juhtimine, nii et see pikas perspektiivis riigile ja kodanikele kõige kasulikum on, on väga keeruline.

Tehnoloogiline areng — uued leiutised — on selleks võimsaks mootoriks, mis majanduslikku arengut eest veab. Vabamajanduslikus süsteemis, mis rohkem või vähem piiratud kujul esineb demokraatlikes riikides, käib pidev võistlus ettevõtete vahel. Püsima jäävad need, kes oma tarbijatele pakuvad parimat teenindust, head kvaliteeti ja madalamaid hindu, selleks rakendades kättesaadavat tehnoloogiat, oma nupukust ja ettevõtlikkust.

Majandusteaduse isa, Adam Smith'i, õpetuse järgi eraettevõtlikkusest tulenev kord, ehk tema sõnade järgi „nähtamatu käsi" seab majanduse nii, et see kõige efektiivsemalt teenindusi ja tarbekaupu toodab. Igasuguseid takistused, olgu see valitsus vahelesegamine, monopolid ni suurettevõtete kui ka tugevat ametiühingute näol, töötava vastu ühiskondlikule majandusl *kule edule.*

Tehnoloogia asendas hobutõ lad autodega, lokulauad telefo niga, küünlad elektrivalgusega Tehnoloogia hävitas katku j tuberkuloosi. Tehnoloogi kahekordistas elustandard Põhja-Ameerikas viimase nel jakümne aasta jooksul j tõenäoliselt neljakordistab t selle järgmise neljakümne aast jooksul.

Tehnoloogilise arengu var jukäljeks on aga see, et see tekita ühiskonnas muudatusi. Mitt ainult üksikud ettevõtted, vai vahel terved tööstused kaovad millega kaasub töökohtad kaotamine, inimestel kauaõpitu teadmiste ja kogemuste tarbetuk muutumine.

Need, kes on tuttavad majan dusajalooga, teavad et Inglis maal tööstusliku revolutsiooni aj leidus inimesi, kes tekstiilivabr kustes kudumismasinaid puruk peksid, kuna need masinad võtsi kangrutelt töö.

See on inimlikult arusaadav, muudatustele, mis puudutava negatiivselt ühe isiku otse heaolu, on oodata selle isiku poo vastuseisu. Selles sektoris on rii valitsusel ülimalt tähtis ülesann täita. Riik peab siin hoolitsema, tööta jäänud saaks töötaoleku tas senikaua, kuni neil on võimali uusi töökohti leida, uusi osku õppida või väärika sissetulekug enneaegsele pensionile minna.

Mis on ülaltoodul vabakauban dusega tegemist? Küllaltki palju sest vabakaubanduse leping Kana da ja USA vahel toob endag kaasa väga suuri muudatusi, er Kanada majanduses. Paljude in meste töökohad on mängu Pealeselle Adam Smith'i „näg matu käsi" ei tunnusta riiki piire. Tollid ja tariifid on teguri

majanduslikke päevaprobleeme

Mõtteid Vabakaubandusest

Üldiselt tundub USA-Kanada lepe soodsana

Vabakaubanduse ehk õigemini vabama kaubanduse lepingu sõlmimine Kanada ja USA vahel on tõusnud tulipunkti. Poolt ja vastu seisukohtade ümber on kogunenud väga mõjukad grupid. Võiks öelda, et avalik arvamus on pooleks jagunenud, mistõttu on oodata ägedaid vaidlusi sellel teemal.

Oleme kindlasti üksmeelel selles osas, et ühe riigi majanduselu juhtimine, nii et see pikas perspektiivis riigile ja kodanikele kõige kasulikum on, on väga keeruline.

Tehnoloogiline areng — uued leiutised — on selleks võimsaks mootoriks, mis majanduslikku arengut eest veab. Vabamajanduslikus süsteemis, mis rohkem või vähem piiratud kujul esineb demokraatlikes riikides, käib pidev võistlus ettevõtete vahel. Püsima jäävad need, kes oma tarbijatele pakuvad parimat teenindust, head kvaliteeti ja madalamaid hindu, selleks rakendades kättesaadavat tehnoloogiat, oma nupukust ja ettevõtlikkust.

Majandusteaduse isa, Adam Smith'i, õpetuse järgi eraettevõtlikkusest tulenev kord, ehk tema sõnade järgi „nähtamatu käsi" seab majanduse nii, et see kõige efektiivsemalt teenindusi ja tarbekaupu toodab. Igasugused takistused, olgu see valitsuse vahelesegamine, monopolid nii suurettevõtete kui ka tugevate ametiühingute näol, töötavad vastu ühiskondlikule majanduslikule edule.

Tehnoloogia asendas hobutõllad autodega, lokulauad telefoniga, küünlad elektrivalgusega. Tehnoloogia hävitas katku ja tuberkuloosi. Tehnoloogia kahekordistas elustandardi Põhja-Ameerikas viimase neljakümne aasta jooksul ja tõenäoliselt neljakordistab ta selle järgmise neljakümne aasta jooksul.

Tehnoloogilise arengu varjuküljeks on aga see, et see tekitab ühiskonnas muudatusi. Mitte ainult üksikud ettevõtted, vaid vahel terved tööstused kaovad, millega kaasub töökohtade kaotamine, inimestel kauaõpitud teadmiste ja kogemuste tarbetuks muutumine.

Need, kes on tuttavad majandusajalooga, teavad et Inglismaal tööstusliku revolutsiooni ajal leidus inimesi, kes tekstiilivabrikustes kudumismasinaid puruks peksid, kuna need masinad võtsid kangrutelt töö.

See on inimlikult arusaadav, et muudatustele, mis puudutavad negatiivselt ühe isiku otsest heaolu, on oodata selle isiku poolt vastuseisu. Selles sektoris on riigi valitsusel ülimalt tähtis ülesanne täita. Riik peab siin hoolitsema, et tööta jäänud saaks töötaoleku tasu senikaua, kuni neil on võimalik uusi töökohti leida, uusi oskusi õppida või väärika sissetulekuga enneaegsele pensionile minna.

Mis on ülaltoodul vabakaubandusega tegemist? Küllaltki palju, sest vabakaubanduse leping Kanada ja USA vahel toob endaga kaasa väga suuri muudatusi, eriti Kanada majanduses. Paljude inimeste töökohad on mängus. Pealeselle Adam Smith'i „nägematu käsi" ei tunnusta riikide piire. Tollid ja tariifid on tegurid, mis töötavad üldise majandusliku edu vastu.

Paljud väga kaalukad majandusteadlased on veendunud, et 1930-te aastate depressioon poleks olnud nii pikk ja hävitav, kui poleks olnud 1929 aasta majanduslikule tagasilöögile järgnenud tollisõda. 1930-l aastal USA kongress võttis vastu Smoot-Hawley seaduse, mis tõstis tolle USA importkaupade osas. USA kaubanduspartnerid vastasid samaga ning tegid seda ka omavahel, mille tagajärjel kaubandus riikide vahel jäi peaaegu seisma. See omakorda suurendas tööpuudust ja firmade pankrottiminekut. Kaubanduse piiramisega aeglustus ka tehnoloogiliste ideede vahetamine ja areng.

Teise Maailmasõja lõpul oli demokraatlike riikide üheks esimeseks ettevõtteks ja sihiks tollitakistuste vähendamine ja pikaajaline kaotamine. Selleks sõlmiti kokkulepe, mis on tuntud General Agreement on Tariffs and Trade ehk lühendatult GATT-i nime all. Teatud ajavahemikkudel tulevad riikidel esindajad kokku ja peavad läbirääkimisi omavaheliste tollide vähendamiseks. Üsna palju edusamme on saavutatud.

Üheks demokraatia nõrkuseks on aga poliitikute vajadus omale järgmisteks valimisteks hääli muretseda. Selletõttu juhtub üsna tihti, et riigi pikaajalised majanduslikud huvid allutatakse mitmesuguste survegruppide lühiajalistele soovidele. Selletõttu ollakse nüüd osaliselt olukorra ees, kus tollid on küll vähenenud, kuid mõningate riikide valitsused on hakanud mõnedele oma tööstustele tootmiskulude vähendamiseks ja eksportturgudel võistlusvõime tõstmiseks abiraha maksma. Ebaefektiivseid ettevõtteid toetatakse maksumaksjate rahaga, et säilitada töökohti ja tagada hääli järgmisteks valimisteks. Seda teguviisi ei saa otseselt võrrelda kudumismasinate purustamisega mõnisada aastat tagasi Inglismaal, kuid selle majanduslik tagajärg on pikas perspektiivis sama.

Riiklikkude abirahade maksmist nimetatakse GATT-i terminoloogias kaubanduslikuks tõkkeks väljaspool tolli (non-tariff barrier). Kuna see nähe samuti kaubandust takistab, tegeletakse nüüd GATT-i läbirääkimistel ka selle ja taoliste tõkete kaotamisega.

Kuna USA majandus ei ole enam nii tugev kui ta varem oli ja selletõttu kannatab kaubavahetuse puudujäägi all — import ületab ekspordi — on paljud USA poliitikud jälle valmis oma tööstuse ja ettevõtluse kaitseks tolle tõstma või muul viisil neid toetama. Kuna USA on ikkagi üheks majanduslikuks suurvõimuks, on säärane hoiak vaba maailma majandusele hädaohtlik.

Ülaltoodu taustal on vabakaubanduse leping Kanada ja USA vahel äärmiselt tähtis. USA on Kanada suurimaks kaubanduspartneriks. Kui USA kongress peaks poliitilise surve tõttu vastu võtma kaubandust takistavaid seadusid, oleks Kanadal ikka segamatu juurdepääs USA turule, mis on umbes 12 korda suurem Kanada omast.

Kanadal ja USA-l on juba piiratud kogemusi vabakaubanduse alal, nimelt autotööstuse lepingu näol, mis on Kanadale olnud väga soodne. Selletõttu on raske mõista kanada autotööliste juhi Bob White'i vastuseisu praegusele kaubanduslepingu ettepanekule. Väited, et kanada kultuur on hädaohus lepingu tõttu, on ju teatud määral õigustatud, kuigi ka kultuuri alal maksavad samad reeglid, mis majanduses. Talent leiab igal maal tunnustamist, nagu me näeme paljudest kanada näitlejatest ja muudest kunstnikkudest, kes Hollywoodis ja mujal on rahvusvahelise tunnustuse osaks saanud. Enamik Kanadas nähtavates TV saadetest on praegu niikuinii USA omad, nii et kanada elanikud on juba tugeva USA mõju all.

Kõige tõsisem vabakaubanduse lepingu tagajärg on kahtlemata töökohtade osas. Ei ole kahtlust, et paljud kanadalased oma töökohad kaotavad ja peavad selletõttu uusi töökohti otsima, uusi ameteid õppima ja võibolla ka oma elukohti muutma. On arusaadav, et nad on selle vastu. Siin peab Kanada riik neile oma abistava käe andma.

Samaaegselt on ühe erapooletu kanada majanduslike uurimuste firma töö alusel tehtud esialgne hinnang, et kaubanduslepingu tõttu luuakse Kanadas umbes 350,000 uut töökohta. See on neto-arv, see tähendab — uued töökohad miinus kaotatud töökohad.

Lepingu vastased väidavad, et Kanadas on paremad sotsiaalhoolekande programmid kui USA-s ja et need on hädaohus. Aga Kanada jääb ju ikkagi suveräänseks riigiks ja see on Kanada valitsuse otsustada, millised on meie hoolekandeprogrammid.

Kuna on tegemist põhilise muudatusega Kanada majanduses, näeb leping ette 10-aastast perioodi, mille vältel kõik tollid kaotatakse. See on muudatuste sujuvamaks rakenduseks ette nähtud.

USA-l on juba olemas vabakaubanduse leping Iisraeliga, mis on jõus olnud umbes viis aastat. Kuuldavasti on mõlemad pooled sellega väga rahul.

USA-poolseks suuremaks eeliseks lepingu juures on kindlustatud juurde-pääs Kanada suurtele maapõuevaradele nagu maagaas, toor-õli ja mitmed metallid. Muidugi suureneb ka USA firmade turg Kanada turu võrra.

TARVO TOOMES

DARRELL KENT
REAL ESTATE LTD. REALTOR
268 Jane St., Toronto, Ont. M6S 3Z2

Olen Teie teenistuses kinnisvarade ostu või müügi puhul Metro Toronto ja Ontario ulatuses.

- Tasuta hindamine
- Hüpoteeklaenunude korraldamine

Esindaja
LIVIA HOLMBERG
kodus 233-6482
kontoris 766-4088

Tähtpäevuvad Canada Savings Bonds

Käesoleva aasta 1. novembril tähtpäevub ainult üks seeria Kanada säästu-obligatsioone (Canada Savings Bonds), milleks osutub 1980/81. aastal turustatud seeria nr. 35.

Nimetatud seeria on ühtlasi viimaseks kus tootev kasum on jagatav kahte erinevalt koheldatavaks summaks — intressideks ja boonuseks. Hilisemate seeriate rahaturu kõikumised suurendavad ainult lisanduvaid intresse.

Selle seeria garanteeritud intresside määraks kuni tähtpäevumiseni on 10 1/2%. Kuna 1986/87. aastal käibele lastud bondide seeria garanteerib kõigi varemate bondide intresse madamal määral, kui seda on tähtpäevuvate oma, siis seetõttu selle seeria harilikud bondid, s.o. RS35, ei tooda mingit boonust nüüd nende likvideerimisel, vaid ainult aasta intresse 10 1/2%.

Hoopis erineva tulemuse saame aga kui vaatluse alla tulevad sama seeria liitprotsentidega bondid, s.o. „Compound Interest Canada Savings Bonds" ehk lühendatult CS35. Tuhandedolariline bond annab tähtpäevumisel, s.o.l. novembril s.a., intresside näol $1.011,57 ja boonuse näol $308,09. Likvideerimisel oleks kogu selle bondi väärtus seega $2.319,66. Boonuse osa on tulumaksustatav ainult pooles summas, s.o. $154,05. Saja-dollarilise bondi korral tuleb antud arvude juures koma nihutatada ühe koha võrra vasakule. Liitprotsentidega bondide omanikud selle seeria likvideerimisel finantsasutistes peaksid jälgima, et saadakse kaks erinevat tõendit tulumaksu deklareerimise otstarbel. Intresse esindab tõend „T600" ja boonust „T600C".

o

Tähtpäevumise mõiste alla kuulub kaudselt ka liitprotsentidega bondide sissetuleku deklareerimise kohustus igal kolmandal aastal. See kohustus ei kehti ainult CSB kohta, vaid ka teiste liitprotsentidega investeerimisel. 1987. aasta sissetuleku hulka kuulub 1984. aastal turustatud bondide seeria CS39, mille kolme aasta akumuleerunud intressid tuleb sissetulekuna näidata tulumaksulehel, kui seda ei ole juba tehtud igaaastase deklareerimisega. 1987. aasta tulumaksulehe juhendites avaldatakse selle seeria kohustuslikud intresside määrad, mis peaks olema kusagil 30% ümber pluss murdarv.

o

Käesoleva aasta 26. oktoobrist tuleb müügile järjekordne bondide seeria nr. 42. Harilikkude bondide miinimumühikuks on bondid $300 väärtuses ja liitprotsentidega bondide puhul $100. Kanada Bank teatas 15. oktoobril, et uue bondide-seeria esimese aasta intressimääraks on 9%, ja nende tähtpäevumine on 10 aasta pärast.

Sama intressimäär kehtib ka üheks aastaks kõikide värskete, madalamate intressimääradega bondide kohta, mispärast puudub vajadus nende vahetamiseks uue seeria bondide vastu.

o

Kuna eriti CS35-da seeria bondide likvideerimise puhul võib oodata erakorraliselt suuremat deklareeritavat sissetulekut, siis oleks põhjust enne kalendriaasta lõppu kahe viimase kuu jooksul tähelepanu osutada ka heategevuslike annetuste taseme küsimusele, seda eriti eesti organisatsioonide osas. Kõrgema sissetuleku puhul moodustab iga annetus üsna tähelepandava osa säästetud tulumaksust. Neid annetusi saab muidugi teha organisatsioonidele või organisatsioonide kaudu, kellel vastavad heategevuslikud registreerimise numbrid.

E. SOOMET

Ülemaailmne börsikriis

Maailmabörsidel on tekkinud kriis, mida nimetatakse kõige hullemaks 1929. aasta börsikatastroofist saadik. New Yorgi börsil olevat Dow Jones'i keskmine aktsiate väärtus langenud 22,6 protsenti. Ülemaailmselt olevat need börsikaotused väärt üle trillion dollari.

Toronto Börsil olevat kaotused ühe päeva jooksul olnud umbes 37 miljardi dollari ümber. Kardetakse jätkuvat ülemaailmset kriisi. Majanduseriteadlased ei ole veel kindlad, mis seda kriisi põhjustab, kuid süüdistatakse president Reagani majanduspoliitikat.

ROYAL LEPAGE
REAL ESTATE SERVICES LTD.
REALTOR
2320 Bloor St. West, Toronto
Ont. M6S 1P2

Esindaja
EHA KAJAK-NIITSOO
Tel. kontoris 762-8255
kodus 762-6326

SPORT

Rooma kilde

Küllap on veel kõigil, kel õnnestus televiisorist kergejõustikumaailmameistrivõistlusi vaadata, silme ees ülierutav ja võimas meeste 100 m finaal, mille võitis Ben Johnson (Kan) maailmarekordiga 9,83, jättes neljakordse olümpiavõitja CarlLewise (USA) endist maailmarekordit kordava 9,93-ga teiseks.

Mida rääkisid mõlemad kuulsused finaalijärgsel pressikonverentsil?

BEN JOHNSON:

„Ülikiirelt esimesed 10 meetrit joostes püüdsin kohe piirkiiruse kätte saada. Teadsin, et Lewis tahab mind lõpumeetritel kinni püüda ja edestada, nii nagu ikka. Lewis on suurepärane sprinter. Teatsime, et ta on võistlusteks paremini valmistunud kui olümpiaks Los Angeleses. Tuli olla valmis tippaegadeks. Treeningutel testidega tõdesime, et olen valmis saavutama aega 9,85. Lewis oli eeljooksudes minust kiirem, vist raiskas liialt energiat . . .

Jooksu ajal puhus taganttuul umbes 1 m/sek, kui lisada valitsenud terav konkurents, võib öelda, et tingimused olid optimaalsed."

CARL LEWIS:

„Vahetevahel teevad ajakirjanikud meid vaata et verivaenlasteks. See pole õige. Asi pole selles, kas me teineteisele meeldime või ei. Ma austan Johnsoni eelkõige kui konkurenti ja kui suurt sportlast."

Kas olete Johnsoni rekordist löödud?

„Sellises heitluses ei pööra ma rekorditele tähelepanu. Kõige tähtsam on, kas lõpetab jooksu esimesena. Peamine on võit."

Kas teid kaotus muserdas?

„Tahaksin rõhutada: see pole maailmasõda. Minu kaotuses pole midagi koledat. Arvan, et ma ei teinud mingit viga ega eksinud arvestustega."

Tähendab: te ei kahetse, et jooksite 100 m?

„Ma jään sellele distantsile truuks. Ma pidin 100 m võistlema. Ma saavutasin suurepärase aja ja loen endiselt end heaks sprinteriks. Nüüd püüan oma praeguse kiiruse sobitada kaugushüppesse. Sprindis võistlemine ei tohi minu esinemist kaugushüppes segada."

Ka Johnson oli tagasihoidlik ja vaoshoitud.

Johnson: „Ma ei kuulu nende inimeste hulka, kel edu paneb pea pööritama, võtab mõistuse. Ärge oodake minult midagi erakordset. Tahan jääda selliseks nagu olen. Olen lihtsalt õnnelik."

Milline oleks olnud teie võiduaeg, kui jooks oleks toimunud keskmäestiku tingimustes?

J: „9,75. Kuid rõhutan, täna oli kõike tähtsam võita Lewis't. Rekordipüstitamise mõte vaevas mind hoopis vähem."

Kui kiiresti suudaks Johnson joosta? Roomas saavutas ta tippkiiruse 43,87 km tunnis 60 ja 70 meetri vahel. Tähendab ta kattis need 10 meetrit 0,83 sekundiga. Oleks ta sama kiirusega jooksnud lõpuni, tulnuks ta lõppajaks 9,70 sek.

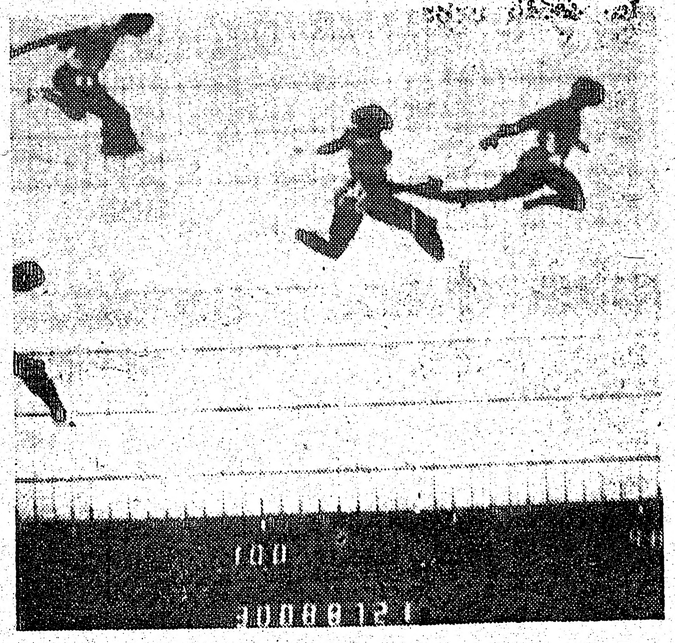

Meeste 100 m finaali fotofinish, mis räägib selget keelt Ben Jonsoni veenvast võidust (9,83). Järgnesid Carl Lewis, Raymond Stewart, Linford Christie.

Spordist lühidalt

USA Danny Harris, kes Roomas 400 m tõkkejooksus võitis hõbemedali, saavutas võistlustel Londonis hiilgava aja 47,20,mis on ainult 0,18 sekundit nõrgem E. Mosese nimel olevast maailmarekordist.

•

Ungari meistrivõistlustel üllatas Attila Kovacs. , 27-aastane sprinter, kelle nimel olid maa tippajad 100 meetris (10,18) ja 200 meetris (20,50) püstitas nüüd Ungari rekorditeks 10,09 ja 20,11. Esimese tulemusega on ta tänavuses Euroopa edetabelis 2—3., teisega aga esimene (maailma viies). MM-il Roomas tuli ta 100 meeris viiendale kohale.

•

Üllatav kuulitõuketulemus naistele on tulnud Lääne-Saksamaalt. Claudia Losch, kelle senine parim oli 20.92, püstitas uueks rekordiks 22.19. Sellega tõusis ta kõigi aegade edetabelis 24. kohalt neljandaks. Sellist suurt rekordiparandust näeb väga harva.

•

Septembri viimsel nädalalõpul New Yorgis toimunud iga-aastase populaarse miilijooksu 5. avenüül võitis tänavu inglane Peter Elliot ajaga 3.53,52. Järgnesid O'Sullivan (Iiri), Spivey (USA), O'Mara (Iiri) ja viiendal kohal veteran John Walker Uus-Meremalt. Elliott oli Rooma MM-võistluste hõbemedalimees 800 meetris. Naiste osas üllatas kolmanda kohaga Lynn Williams Vancouverist. Temast tahapoole jäi olümpiavõitja Puica *(Rumeenia)* ja teise kuulsusena inglanna Wendy Sly.

1986. a ülipikamaajooksu tippsaavutused

Inglise asjatundja Malcolm Campbell on koostanud nimekirja 1986. aasta parimatest ülipikamaajooksu saavutustest.

MEHED. 1. Stu Mittleman (USA). Läbis kevadel New Yorgi 1609 km maanteejooksu tippajaga 11 päeva 20 tundi 36 minutit 50 sekundit. 2. Gilbert Mainix (Prantsusmaa). Võitis oktoobrikuus La Rochelle'i kuue päeva jooksu tulemusega 980 km 800 m. 3. Jean-Paul Praet (Belgia). Võitis Torhoutis 100 km maailma tippajaga 6:03.51. Korraldajad on väitnud, et distants oli täispikk. 4. Bruce Fordyce (LAV). 88 km Comrades-maratoni jooksmiseks kulus 5:24.07. 5. Susan Mravlje (Jugoslaavia). Võiti 1000 km pikkuse Sydney — Melbourne'i jooksu ajaga 6 päeva 12 tundi 38 minutit 30 sekundit. 6. Yiannis Kouros (Kreeka). Läbis veebruaris Chicago 24 tunni hallijooksus 251 km. Tagajärjeks valutavad jalad. 6. Rune Larsson (Rootsi). Jooksis juulikuus Hönefossi 24 tunni staadionijooksus üle 262 km.

NAISED 1. Eleanor Adams (Suurbritannia). Võitis Sydney-Melbourne'i 1000 km jooksu 7 päeva 17 tunni 58 minuti 56 sekundiga. 2. Arlette Touchard (Prantsusmaa). Võitis Montaubani 48 tunni staadionijooksu märtsis tulemusega 347,5 km. 3. Hilary Walker (Suurbritannia). Lõpetas Cranwelli 24 tunni maanteejooksu maailma tippmargiga 220,5 km.

Juba enne meid kutsuti seda „punkrite linnaks" ja sama nime kandis see ka meie ajal.

Asula ise oli ühe kõrge liivaseljaku sisse ehitatud rida punkreid. Kõik täpselt Vene kehtiva pioneerieeskirja järgi tehtud. Arvult oli meeskonnale määratuid vist 18 ning pealeselle veel kõrvalruumid ja loomade ulualused. Iga üksik neist mahutas 25 meest. Seega võis linn lahedalt peavarju pakkuda umbes 500-le mehele ehk pataljonisuurusele üksusele.

Et seda linna partisanid varem kasutasid, näitasid „visiitkaardid", mis venelased kõikjale mälestuseks jätavad.

Täide eest meil kartust ei olnud. Need viisakad loomad ei roni iialgi punkri seinte pragude vahele ning omade jaoks oli küllalt koledasti lõhnavat kollast puudrit, mis kandis kõlavat nime „Läusepuder Russla".

Elamisega saadi varsti hakkama. Mis meile aga tõsist rõõmu ja headmeelt tegi, oli saun. Kui vilumatule silmale punkrite linn märkamatuks jäi, siis seda uhkemalt seisis põlispuude all ürglaanes üksik hoone. Mustad unkaotsad tunnistasid kohe, et siin on kohtumaja. Hoone ise oli kohale kantud kuskilt kaugemalt külast ning siin uuesti üles laotud. Korralik laudadest põrand ja astmetega lava, millel kümmekond meest lahedasti võis pikutada. Nurgas istus lahtise kerisega ahi ja tema kõrval keskkütte süsteemi rakendatud kaks kunagist bensiinivaati kuuma vee jaoks. Lavaastmel seisis reas ka vajalik arv kibusid, kausse ja ämbreid. Eesvõi riietusruum oli metsas aga juure ehitatud ning selle katusealuses kõlkus mõnikümmend paari vihtu. Täpselt samasuguseid nagu neid igas eesti talupojasauna esikus rippus — rootsikud niinega kinni köidetud.

Pioneerid revideerisid selle asutuse julgeoleku mõttes üle ja siis paukusid kerisekivid iga päev ning laanes kajasid mahedad matsud. Mõned julgemad punaseks löödud seljad jooksid ukse ees olevale kaevule ja valasid pangetäie külma vett karastuseks peale. Leidus aga ka neid, kelles tärkasid lapsepõlvemälestused ja kes oma kukerpalli lumehanges tegid. Öeldagu veel, et sõjas pole ka mõnu!

Saunarõõmu polnud aga pikalt. Ühel õhtupooliku oli linnas tulekahi ja see ainukene maapealne ehitus põles maha. Alaliselt käigus ja tsaariajast pärinev hoone oli kuiv nagu koonal takku ning küllap seina vastas seisev ahjukülg ikka tule läbi laskis.

Esimesel paaril päeval ei märganud keegi õieti õnnetuse suurust. Siis aga, sedamööda kuis ihu hakkas nõudma oma osa, kerkisid mõtted ka uue sauna ehitamisest.

Üldiselt on teada, et kohtutegelased on kõik saunaarmastaja rahvas. Lõpetanud õiguse mõistmise kaasmaalastele ja valinud selle asemel palju tõsisema — venelaste nuhtlemise, ei jätnud aga 2. kompanii ülem leitnant Jüri Ungvere unarusse ka oma kauneid harrastusi. Ühel päeval ütles mulle: „Kas tahad tulla? Õhtul teeme esimese etenduse. Sõna „etendus" tarvitas Jüri üsna sageli, sest tal oli ligidasi suhteid ka teatriga oma näitlejannast elukaaslase kaudu.

Teise kompanii rindes, Meshno järve kaldal oli üksik hütt, kunagi mõni kalurionn või popsikoht olnud. Agarad poisid olid sellest peagi sauna teinud. Venelastele üle järve ei jäänud aga asi saladuseks ja „etendusi" saatis varsti kuulipilduja muusika. Üle järve asus üks „Maksim", mille sihtur sõrmitses eriti meisterlikult oma pilli marsitaktis. Kas oli see „Moskva mojaa" või „Tri tankista", seda enam ei mäleta. Saun aga muutus peagi tarvitamiskõlbmatuks, lihtsalt ei pidanud enam sooja.

Vana-aasta eelviimsel päeval tuli Jüri Ungvere uuesti muheledes pataljoni staapi ja sosistas mulle: „No täna tuled ja teeme nalja ära. Meil on uus. Ei karda enam kuuli ega mürsku. Kohe üle õue, nii et minu koopast võib minna ilma püksata". Muidugi ma läksin, kes siis uude aastasse tohib minna vana nahaga!

Uus saun oli kõigi fortifikatsiooni nõuete kohaselt ehtne kindlus. Maapealne ehitus küll, aga selle eest kahekordsete palkseintega ja seinte vahe meetripaksuselt mätastega täidetud.

„Ongi parem, peab paremini leili kinni", seletas Jüri. Eelmisel õhtul antud „esietendus", oli sauna ehitajatele endile. Täna oli siis „kutsutud külalistele". Külalisetenduse kohaselt ka vastavate aromaatsete keelekastmise märjukestega, millest topsikutäis särtsus ka kerisekividele.

„Kasevihtu ei läinud korda küskilt saada, aga Suaremual sai ikka kadakasega antud", seletas üks kaasvihtlejaid, vist Ungvere käskjalg. Ja tõesti, kadakased, hästi hautatud vihad võistlesid julgelt kaseokstest nimekaimudega. Mina kui suuremaamees sain seda naudingut tunda esmakordselt. Kõik see viis mõtted kunagisele lapsepõlve mälestustemaale kodutallu, kus alt Kääpa jõe äärsest saunast mindi isa kannul üles mäele, kahel pool jalgrada varasest kastest märjad timutipead ja lõikeheinad.

3. Partisanid

Nende meestega polnud I pataljonil Meshno kaldal tihedaid kokkupuuteid. Rinde ligidale sattumist vältisid nad ise ja mõned kahtlased jäljed rügemendi ja pataljoni vahel metsas ei viinud iialgi sõjalise kokkupõrkeni, kuigi neid mõnikord jälitati.

Mis aga tulema peab, tuleb kord ometi. Seekord saabus see vana-aasta õhtul. Uusaasta vastuvõtuks oli juba aegsasti ette valmistatud. Kodumaalt tulnud pakid ja post varakult jagatud. Õhtused pühadetoitu ja muud juurekuuluvat toonud toidureed ka juba tagasi sõitnud ning käskjalad viimase videvikuga pataljoni staabist eeloleva öö tunnussõnaga teele saadetud. Võis vaevalt mööduda paarkümmend minutit kompaniide virgatsite minekust, kéda ma sel õhtul isiklikult teele saatsin kõikide heade uusaasta soovidega edasiandmiseks meestele ja manitsusega erilisele valvsusele öösel. Pühade puhul võis venelasilt ikka oodata midagi ebatavalist. Jõulude aegu olid nad olnud mõistlikud. Kes seda usaldust võis kinkida aga ka uusaastaööl!?

Telefon staabi töölaual helises ja nõuti mind. Rääkis 1. kompaniiülem leitnant Käis: „Partisanid on pataljoni komandopunkti ja rinde vahelises metsas. Umbes sada meest!" Lülitasin meie kõnelusse ka teised kompaniid. Virgats, teel kompaniisse, oli silmanud pataljoni KP. ja 1. kompanii vahelisel teel, risti üle tee, 2. kompanii suunas minevat hanerida, umbes viiskümmend meest! (1. kompanii asus vasakul „järvekesе" ja sellest lõunas oleva maakitsuse vastas, ulatudes paarisaja meetri võrra piki Meshno kallast. Temast paremal oli 2. kompanii. Ja sealt edasi juba II pataljon kuni Drissani). Mehed olnud erariides.

Järgneb

K

Elu täis vii

Helilooja Elma Miller ves ning peatsest uudisloomin

Kolmapäeval, 28. oktoob maja „Stuudio Teatris" El esiettekanne. Hamiltoni Filh juhtimisel esitab helilooja löökpillidele ja orkestrile", all pool ära „Vaba Eestlase' kanada muusikakeskkonnas tekandele tulevat pala.

Kuidas see heliloojaks saami ne toimub? Lisaks loomulikul andele ja musikaalsusele pea vist ka tublisti õppima?

Küllap see nii on. Mäletan, e olin muusikast huvitatud jub lapsepõlvest alates — laulsi kõikides võimalikes koorides j laulugruppides ja isegi pillimäng õppimise vastu polnud suu midagi. 1973. aastal jõudsin o saga Toronto Ülikooli Muusik Fakulteeti, mille lõpetasin baka laureuse kraadiga 1977. aasta Õppekavas oli teooria ja kom positsioon ning elektroonilin muusika. Põhipillideks olid ee kõige klarnet, siis löökpillid klaver.

Nii et huvi kompositsioo vastu tekkis juba varakult?

Seda küll — ei tahtnud ol ainult hea instrumentalist. Van maks saades tekkis tohutu tahtm ne ise noote paberile panna ja si kuulata, kuidas need kõlasid teis poolt mängituna. Ülikoolis oli see tore asi, et mu juhendaja professorid vaheldusid igal aasta nii et ma sain õpitavale lähene mitmest lähtepunktist ja ma ei sa tunud ainult ühe õppejõu arusa miste kammitsasse. Mu õpetajail olid kanada muusikaringkondad hästituntud nimed nagu Jo Beckwith, Walter Buczynski John Weinzweg, elektroonil muusikat õpetas Gustav Ciamag

Kas ülikooli lõpetamisega lõ pesid ka õpingud?

Oh ei! Sain 1978. aastal stipe diumi välismaal õppimisek Kuna see oli liig väike Euroopas minemiseks, siis siirdusin Sta fordi ülikooli Kalifornias, k täiendasin ennast ühe suve raa muusikas J. Chowning'i ja Smith'i juhendamisel. Kanad polnud tollal võimalik raali-mu sikat õppida vastavate stuudi puudumisel, küll aga Stanfordi

Muide, mu õpingud ei tege nud nii palju heliloominguga hääle, kõla ja kuulamise anal siga, kaasa arvtud psühholoog sed aspektid. Huvitav oli traditsiooniliste pillide simule mine eletrooniliste vahendite kõla elementide matemaatil määritlemine. Kuna a Hamiltonis puuduvad vasta stuudiod, pole ma enam aast elektroonilise muusikaga teg nud.

Vaheküsimus: mis te arv elektroonilise muusi tulevikust?

See on laialt levinenud ja tä päeva televisioonis kasutata seda palju, kusjuures kuul vaatleja ei saa enam aru kas se mõne konventsionaalse pilli või raali poolt produtseeritud.

Isiklikult arvan, et kompo rimine traditsioonilistele pilli on palju huvitavam, mis annab terpreedile võimaluse läher

kirjandus • kunst • muusika

Elu täis viise ja helisid

Helilooja Elma Miller vestleb oma tööst ja tegevusest ning peatsest uudisloomingu esiettekandest

Kolmapäeval, 28. oktoobril toimub Hamiltoni Kontserdimaja „Stuudio Teatris" Elma Milleri uusima heliloomingu esiettekanne. Hamiltoni Filharmoonia Orkester Boris Brott'i juhtimisel esitab helilooja ulatuslikuma pala „Kontsert löökpillidele ja orkestrile", solistiks John Brownell. Toome allpool ära „Vaba Eestlase" usutelu heliloojaga tema tööst kanada muusikakeskkonnas, põgusalt puudutades ka esiettekandele tulevat pala.

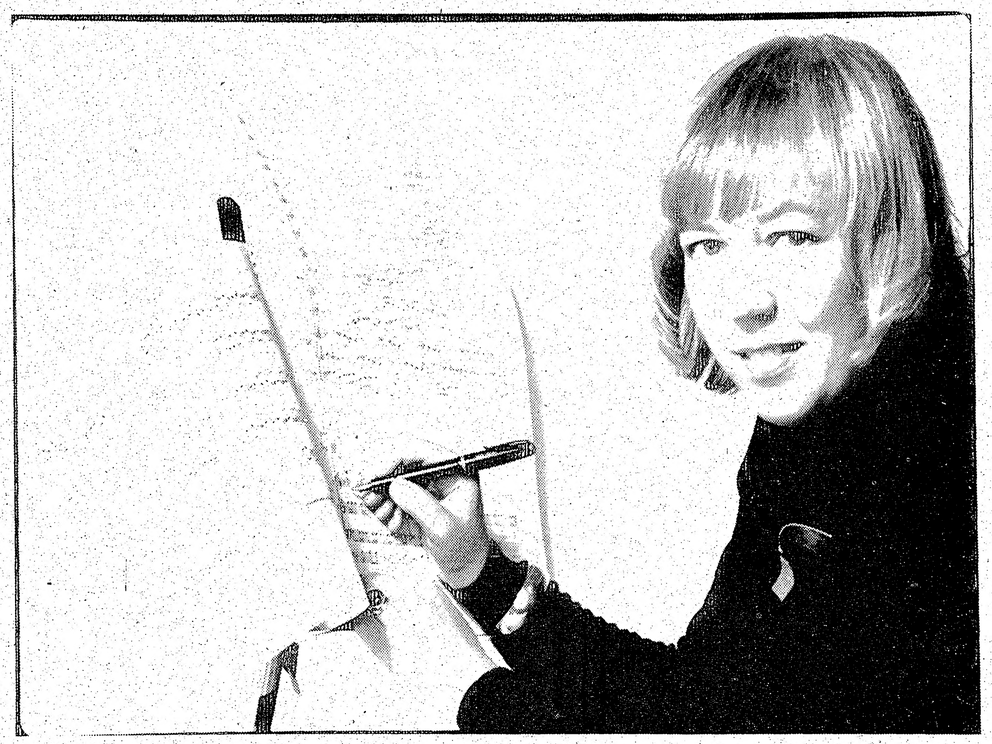

Elma Miller

Kuidas see heliloojaks saamine toimub? Lisaks loomulikule andele ja musikaalsusele peab vist ka tublisti õppima?

Küllap see nii on. Mäletan, et olin muusikast huvitatud juba lapsepõlvest alates — laulsin kõikides võimalikes koorides ja laulugruppides ja isegi pillimängu õppimise vastu polnud suurt midagi. 1973. aastal jõudsin otsaga Toronto Ülikooli Muusika Fakulteeti, mille lõpetasin bakalaureuse kraadiga 1977. aastal. Õppekavas oli teooria ja kompositsioon ning elektrooniline muusika. Põhipillideks olid eelkõige klarnet, siis löökpillid ja klaver.

Nii et huvi kompositsiooni vastu tekkis juba varakult?

Seda küll — ei tahtnud olla ainult hea instrumentalist. Vanemaks saades tekkis tohutu tahtmine ise noote paberile panna ja siis kuulata, kuidas need kõlasid teiste poolt mängituna. Ülikoolis oli ka see tore asi, et mu juhendajadprofessorid vaheldusid igal aastal, nii et ma sain õpitavale läheneda mitmest lähtepunktist ja ma ei sattunud ainult ühe õppejõu arusaamiste kammitsasse. Mu õpetajaiks olid kanada muusikaringkondades hästituntud nimed nagu John Beckwith, Walter Buczynski ja John Weinzweg, elektroonilist muusikat õpetas Gustav Ciamaga.

Kas ülikooli lõpetamisega lõppesid ka õpingud?

Oh ei! Sain 1978. aastal stipendiumi välismaal õppimiseks. Kuna see oli liig väike Euroopasse minemiseks, siis siirdusin Stanfordi ülikooli Kalifornias, kus täiendasin ennast ühe suve raalimuusikas J. Chowning'i ja L. Smith'i juhendamisel. Kanadas polnud tollal võimalik raali-muusikat õppida vastavate stuudiote puudumisel, küll aga Stanfordis.

Muide, mu õpingud ei tegelenud nii palju heliloominguga kui hääle, kõla ja kuulamise analüüsiga, kaasa arvtud psühholoogilised aspektid. Huvitav oli ka traditsiooniliste pillide simuleerimine eletrooniliste vahenditega, kõla elementide matemaatiline määritlemine. Kuna aga Hamiltonis puuduvad vastavad stuudiod, pole ma enam aastaid elektroonilise muusikaga tegelenud.

Vaheküsimus: mis te arvate elektroonilise muusika tulevikust?

See on laialt levinenud ja tänapäeva televisioonis kasutatakse seda palju, kusjuures kuulaja-vaatleja ei saa enam aru kas see on mõne konventsionaalse pilli hääl või raali poolt produtseeritud.

Isiklikult arvan, et komponeerimine traditsioonilistele pillidele on palju huvitavam, mis annab interpreedile võimaluse läheneda ühele palale mitmest vaatevinklist. Raali-muusika juures see võimalus kaob, kuna igakordne tagasimäng on täpselt sama kui eelmine. Ainuke võimalik variant on see, et üks inimene pöörab nuppe pisut erinevalt kui teine . . .

Stanfordist tagasi tulles, mis juhtus siis?

Asusin Toronto Ülikoolis taotlema magistri kraadi. See seisnes senise muusikavaramu põhjalikus analüüsis enese arusaamiste ja suhtumiste kristalliseerimiseks. Määritleda vigu juba olemasolevas heliloomingus mõttega neid vältida oma loomingulises töös. Tollal kirjutasin ka oma esimese suurema helindi orkestrile, kammerorkestrile mõeldud neljaosalise pala „Genesis", mis esitati Hamiltoni Filharmoonia Orkestri poolt 1982. aastal ja mille eest sain Sir Ernest MacMillan'i auhinna. See oli minu varasema loominguperioodi kõrgpunktiks. Magistritöö juhendajaks oli prof. L. Klein.

Kas olete mõelnud doktori kraadi saavutamisele?

Olen küll, ent seda peab väga ettevaatlikult otsustama. Kuna selle tegemine toimub koostöös juhendajaga, siis peab juba varakult määritlema, kas ta on võimeline sind aitama. Paraku pole ma senini leidnud kedagi, kellega koos seda kraadi taotleda kui kolleeg kolleegiga. Ma tõesti ei tea millist väärtust omistada võimalikule doktor Millerile ja kas see on parem kui magister Miller — aga mul on veel selleks aega . . .

Kuidas algas elu Hamiltonis pärast abiellumist?

Hakkasin mõtlema tulevikule. Tahtsin hakata iseseisvalt kirjutama. Põhimõtteks oli ülikoolist vabanemine ja iseseisvalt töötamine, ilma et keegi kogu aeg üle su õla piilub ja soovitusi jagab. See ajajärk kestis paar aastat kaasa arvatud kaks külaskäiku Inglismaale, kus kohtusin sealsete kaasaegsete heliloojatega.

Kuidas kulges reputatsiooni kujunemine?

Aeglaselt. Mind häiris kohaliku ajalehe arvustuste madal tase, mis täielikult ignoreerisid kaasaegset muusikat. Hakkasin ise arvustusi kirjutama ülikooli ajalehes — see tekitas pisut elevust. Tegin seda neli aastat. Mul oli ka oma raadiosaade ülikooli raadiojaamas, milles püüdsin analüüsida moodsat muusikat ja õpetada inimesi seda hindama ja kuulama.

Sir Ernest MacMillani auhind oli mulle murranguliseks sündmuseks heliloojana, samuti Els Kaljot-Vaarmani auhind, mille võitsin koos Arvo Pärdiga — need avasid mulle paljud uksed ja tellimisi hakkas tulema. Märkimisväärne oli ka Saskatooni Sümfoonia Orkestri tellimine kümnele pillile — keel- ja puupillide kvintetile. See on viieosaline, programmimuusika valdkonda kuuluv teos, esiettekandega 1983. aastal. Neile lisandusid veel mitmed soolo palad nii vokaal- kui ka instrumentaalmuusikas, samuti mitmed teosed väiksematele koosseisudele — neid kõiki pole mõtet loetleda. Eelseisva esiettekandega kokku olen loonud 32 mitmesugust helindit mitmesugustes vormides ja mitmesugustele ansamblitele.

Mida ma veel puudutanud pole on koorimuusika, kuna ma kaldun takerduma inglise keele mittelauldavusse. Leian, et eesti keel on selleks palju sobivam — võibolla katsetan kunagi sellega. Kui kanada koorid laulavad paljusid asju nende algkeeles, miks ei võiks nad seda siis teha ka eesti keeles.

Kõige eelneva kõrval korraldasin ka kolm aastat moodsa muusika kontserdi sarja „Art-Sound". Üheks selle töö tulemuseks on, et olen nüüd kohaliku ajalehe „Spectator'i" muusikaarvustaja.

Leheruum hakkab lõppema — võibolla veel mõni sõna eelseisvast esiettekandest?

Pala kompositsiooni põhiidee tuleb vanameister BACH'i nimest, mis tähestikulises heliredelis esindab kahte semitooni (poolt tooni) ja üht väikest tertsi. Kogu helitöö on üles ehitatud nende intervallide ja nootide võimalikele kombinatsioonidele. Siia lisanduvad Bach'i muusikas esinevad kaanonlikud elemendid ja ma matkin ka oreli pala ülesehitust järjest suureneva kasutatavate registrite arvuga, saavutatud pillide lisamisega ühere alisele algmotiivile. Palas on ka rütmilised sooloosad ja löökpillide tagapõhi — on see ju kirjutatud löökpillidele ja orkestrile.

Neid põhiideesid ja nende rakendamist on raske kirjeldada — kõige õigem on tulla kontserdile ja seda ise kuulata.

Soovime Elma Millerile jatkuvat edu tema loomingulises töös, eriti aga kolmapäeval, 28. oktoobril, mil helilooja noodid jõuavad partituurist kuulajaskonna kõrvu ja hingedesse.

O.K.

Ilmus müügile sobiva JÕULU- või SÜNNIPÄEVAKINGINA uudis-koguteos

„ÕIGUS JA TÕDE"

käsitledes üle-eestilist põgenemist 1944. a.

Mälestusjutustused 37 autorilt, koostanud Roman Marley. Kõvas köites, 343 lehekülge, 14 fotot, hind $23.00.

Müügil „VABA EESTLASE" talituses

Saatekulu Kanadas $1.75, mujale $3.75

Talivaldis Kenins'i „GLORIA" Roy Thomson Hall'is

Teisipäeval, 24. novembril, kell 8:00 p.l., s.a., toimub Roy Thomson Hall'is tuntud läti helilooja Talivaldis Kenins'i võimsa „GLORIA" ettekanne Toronto Mendelssohn'i koori poolt. Orffi „Carmina Burana" on ka esitatud.

„GLORIA" kirjeldab Balti tragöödiat, kaasa arvatud salakiri Siberist vabasse maailma ühelt leedu naiselt, kes küüditati venelaste poolt 14. juunil, 1941.a.

Toronto Mendelssohn'i koori juht sel õhtul on Elmer Iseler. Kontserdil esineb ka Roy Thomson Hall'i orkester ja erinevad solistid. Aukülaliseks on Ontario leitnant-kuberner Lincoln Alexander.

Erilist huvi pakub eestlastele, et „GLORIA" on baltlaste lugu ja et eestlased on kaasa aidanud selle kontserdi korraldamisele. EKN'u Rahvuskultuuri komisjoni eriülesanne oli aidata korraldada koosviibimine kõikidele baltlastele ja külalistele pärast kontserti. Koosviibimine koos maksulise baariga toimub loodefuajees kohe pärast kontserti.

Pääsmed on saadaval Roy Thomson Hall'ist. Tel. 598-0422. Aadress 60 Simcoe Street, Toronto, M5J 2H5. Tulge ja nautige balti muusikat!

MAIKI ANDRE LUPP
EKN'u Rahvuskultuuri Komisjon

Raadiosaated soome muusikast

Toronto raadiojaam CJRT FM (91.1) saadab alanud sügisel muusikasarja „Getting To Know Finnish Music" (Tutvustades soome muusikat), kus esitatakse valik soome tuntumate heliloojate töid, mis on sisse mängitud samuti tuntud dirigentide juhatusel. Programm saadetakse esmaspäeviti kell 8.30 õ. alates 5. okt. ja kestab kuni 28. detsembrini. Kavas on Melartin, O. Merikanto, Madetoja, Klam, Segerstam ja Kuula, esitajate hulgas laulosolistidna Liisa Pohjala, Ralf Gothon ja Esa Tukia.

Eestikeelsed tõlked kanada luuletaja juubelteoses

Hiljuti tähistati Metro Toronto Reference Library ruumes Kanada luuletaja ja sürrealistliku kunstniku Ludwig Zelleri 60. sünnipäeva. Selleks puhuks oli sõprade poolt välja antud eriti luksuslik raamat „Ludwig Zeller, A Celebration". Selles oli Zelleri luuletus „Valge fasaan" tõlgitud 43 keelde; eesti keeles oli koguni kaks versiooni, üks Hannes Oja, teine Arved Viirlaidi tõlkes. Iga teksti lehekülje vastaspoolel olid sama teemat tõlgitsevate kunstiteoste reproduktsioonid, mida olid loonud sünnipäevaks kunstnikud mitmelt poolt maailmas. Enamus värvitrükis avaldatud kunstitööd andsid raamatule väga luksusliku välisilme.

Ristsõna nr. 1403

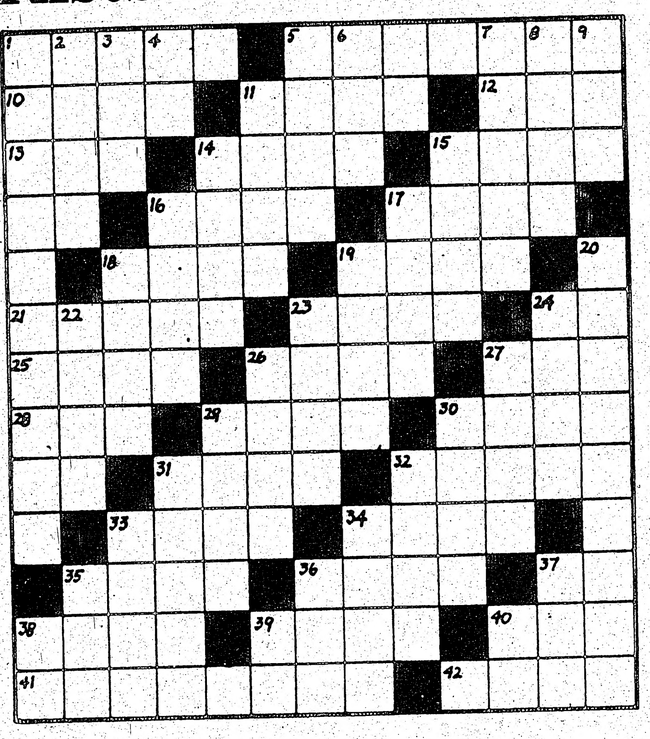

PÕIKREAD: 1. Telegraafia leiutaja, 5. Koht Kirikus, 10. Kreeka sõjajumal, 11. Sõiduriist minevikus, 12. . . . kees — indiaanlane, 13. Hinnang, 14. Rabe, 15. Kolmik, 16. Andis inimesele tule, 17. Kuri, pahane, 18. Riik Aafrikas, 19. Mateeria, 21. Rünnak, 23. Riikidevaheline leping, 24. Meie lehe nimetähed, 25. Asjaolu, 26. Lind, murdes, 27. Rahu . . . — jaam Tallinnas, 28. Tundelik, 29. Kinnihoidmiseks, 30. Pikkuse mõõtühik, 31. Hea tunne, 32. Raadiumi avastaja, 33. Tähis, 34. Kaalu mõõtühik, 35. Endine Eesti malemeister, 36. Muutub tihti, 37. Artikkel prantsuse keeles. 38. Rahaühik, 39. Idamaalastel, eriti malailastel esinev hullusehoog, 40. Tühi koht, 41. Eesti kunstnik Kanadas, eesnimi ja nimi, 42. Vaheaeg.

PÜSTREAD: 1. Ed. Vilde teos, 2. Muusikariist, 3. Naisenimi, 4. Kaksikkonsonant, 5. Upsakas, 6. Inglise õlu, 7. Mees, kes omal ajals tekitas suurt „lainetust" Kanada eestlaskonnas, 8. Üks P.-Ameerika suurtest järvedest, 9. Omaaegne Eesti parim maadleja poolraskekaalus, 11. Saabus, 14. Produktiivne eesti kirjanik, 15. Omal ajal Eestis romaanivõistlusel auhinnatud teos, 16. Endisaegne mõõtühik, 17. Väike puuork, 18. Jõgi Saksamaal, 19. Hinnaline ese, 20. „Peks", mis pole löömine, 22. Tervitussõna, 23. Lõbus koosviibimine, 24. Lagendik, 26. Lihatoit, 27. Reed . . — eesti naiskirjanik (pseudonüüm), 29. Siseelund, 30. Aja mõõtühik, 31. Kuu, 32. Inglise meresõitja 18. sajandil, 33. Metallraha, 34. Suurem kirik, 35. Kümme ühes võõrkeeles, 36. Kolm sama konsonanti, 37. Kont, 38. Isiklik asesõna, 39. . . .valgus, 40. Jõgi Lätis.

RISTSÕNA NR. 1402 LAHENDUS

PÕIKREAD: 1. Greene, 7. Kriket, 13. Aar, 14. Kalm, 17. Hugo, 18. Neer, 19. Elanik, 20. Lat, 21. Amati, 22. Tassima, 25. Hoia, 27. Sultan, 28. A.K., 29. Irin, 31. Mi, 32. Saadan, 33. Otsas, 35. Orkaan, 37. St. 38. Maalija, 40. Truu, 43. Eti, 44. ASA, 45. Mei, 47. Nu, 48. Et, 50. Tunnen, 51. N.S., 52. Laul, 53. Eden, 54. Edasi, 55. Inka, 57. Mi, 58. Ora, 59. Net, 60. Kutsar, 61. Tuled.

PÜSTREAD: 1. Gandhi, 2. Rae, 3. Eremiit, 4. Ekraan, 5. Na, 6. Ellis Island, 7. Kanal, 8. Riistakamber, 9. Ihk, 10. Kulinaar, 11. Ega, 12. Totaka, 15. Matus, 19. Et, 21. Ao, 23. Sadat, 24. Mann, 26. Ema, 30. Rott, 34. Sadulas, 35. Oise, 36. R. Janno, 37. Seelik, 38. Mitu, 39. Anneta, 41. Unised, 42. Uulits, 45a. Endal, 46. Isane, 49. Tanu, 56. Kt, 57. Mr.

Aidake kaasa

„VABA EESTLASE"

levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele!

Mitmepalgeline mood

Siirdudes algava sügis-talve moodide vaatlemisele peab nentima, et moemaailmas on nagu mingi põhimõtteline revolutsioon aset leidnud, sest algav hooaeg on moodide suhtes palju sallivam kui kunagi varem, lubades erakorraliselt palju vabadust ja eriti rohket fantaasiarikkust nii tegumoodide kui ka materjalide valikul.

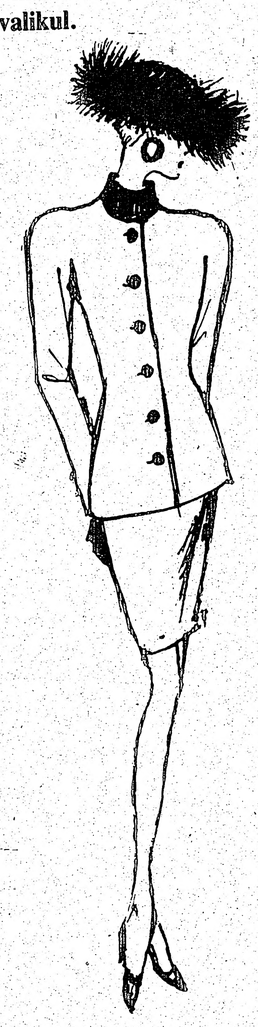

Ei esine ühtegi kindlat stiili kui niisugust, kuna kõik kujud ning pikkused on esitatud ja see jäljendab osaliselt läinud aasta sügise ja rohkemal määral selle aasta kevade stiile — kuid siiski mõningate muudatustega. On muudatus värvides ja tekstuuris (koes) ning rõivastusesemete proportsioonides. Mis iganes tänapäeva stiilid, on kõikide tippmoeloojate ühine tendents (nii siin kui ka ülemeremaades enam-vähem sama) anda rõivastusele eelkõige naise keha kontuure esile tõstev joon — väärikalt graatsiline, jättes siiski täieliku vabaduse variatsioonideks, sealjuures silmas pidades ultimaatset sofistikeerimist. Tähtis on mood mis vastab tänapäeva vajadustele ja meeleoludele.

Päevariietuses näeme lihtsama joonelisi rõivastusesemeid — õhtuks aga muutub pilt, kus esildakse suurel arvul luksuslikke, fantaasiarikkaid kui ka ekstravagantseid tualette. Rõhutatakse, et naise riietus olgu jälle nooruslikus, koketses, ahvatlevas ja n.n. „the frisky romantics" tõlgenduses — kuid naiselikult sofistikeeriv ja elegantne.

Kuna maailmas on lugematul arvul moeloojaid, siis nii tundmatute kui ka vähem tuntud moeloojate poolt püütakse sisse tuua stiile (eriti noortele), mis senistest moemõistetest drastiliselt erinevad. Nende poolt lansseeritud veider, banaalne ja maitsetu mood jätab palju soovida ja ei väärі kirjeldamist.

Päevariietuse kasukate, mantlite, kleitide, ja seelikute pikkus varieerub „minist" kuni „maksini", kuid populaarsem pikkus sel hooajal näib olevat „mini"; sellele järgneb „maksi" peaaegu pahkluuni ulatuv) ja siis vähemal määral vahepealsed pikkused. Millist pikkust valida, oleneb kandja east ja jalgade vormist.

„Mini" pikkuses rõivatusesemed on kahtlemata mõeldud noortele kandmiseks, kes omavad mitte üksnes ilusaid jalasääri vaid ka ilusaid põlvi.

Enne kui asuda üksikute riietusesemete kirjeldamisele, võiks mainida materjale ja värve, mis domineerivad tänapäeva riietuses. Päevarõivastuse materjalid on nahk ja lakknahk (mida kasutatakse mantlitest alates ja lõpetades kokteil kleitide valmistamisel); edasi cashmere, villane gabardiin, villane jersey, villane flanell, villane krepp, rayoni ja villase segu, mohair, karusnahkade imitatsioon, n.n. „acid wash denim" ja meesterõivastuse materjalid (viimast kasutatakse mantlite, jakkide ja kostüümide valmistamisel). Õhturiietuse materjalid: samet, organza, pits, tüll, taffeta, cloque, satään, shiffoon, siidi krepp, moiree, brokaat jne.

Värvidest võiks mainida kõik n.n. „quiet earth tones" must, pruun, hall. Edasi tumeroheline, kollane, rooste, kuninglik-sinine, mereväe-sinine, punakas-lilla, roosa, fuksia, mürk-roheline, kreemikas-valge (off white) ja uudis-nüansidena korall, vask, violett, tomati-punane, ja palomino beezh (beige) jne.

Mustrilisi materjale on nii suurema kui ka väiksema mustriga. On triibulisi ja ruudulisi ning huvitavates värvide-kombinatsioonides igasuguste mustritega materjale.

Kui nüüd alustada mantlite vaatlemisega, siis peab mainima, et sel hooajal on neid igasuguseid — küll vabalt langevaid, sirgjoonelisi, mahukaid, kurdiga või ilma; siis taljestatud ja puusajoont rõhutavad, või taljestatud ja vöö kohalt allapoole laienevad, kas rataskujuliselt või „A" jooneliselt. Edasi näeme printsess- ja impeeriumi- stiilis (Lagerfeld) ja n.n. „trapeze" ning modernse klassilise joonega mantleid. Pikkuselt varieeruvad — kas lühikesed või pikad, igasuguste kraedega nii väiksemate kui ka hiigel-suurtega (üle õlajoone ulatavusega) ja lõpuks kraeta mantlid, millede juurde kuulub krae asemel mantli-riidest suur sall (n.n. muffler), või ka karusnahast n.n. „choker" jne. Paljud mantlid on kaunistatud luksuslikkude naaritsa, soobli või ka karakull-karusnahkadega, igas võimalikus variandis.

MANTLEID ASENDAVAD KA KEEBID

Kasukad on sel hooajal niivõrd luksuslikud ja fantaasiarikkad igasuguste pikkuste ja tegumoodidega, et seda kõike kirjeldada püüda oleks võimatu, kuna see läheks liiga pikale.

Õlajoon on ikka rõhutatud nii kasukatel, mantlitel, kostüümjakkidel, jakkidel kui ka kleitidel-kuid pehmendatud kujul. Näeme ka mõningaid erinevusi, kus on mindud üle loomuliku õlajoonele (Gallaghan, Soprani, Gigli).

Päevamoe üheks lahutamatuks osaks on ka sel hooajal kujunenud jakk, mille pikkus varieerub keskpuusa-joonest kuni 3/4 pikkuseni ja mida kantakse seelikuga, kleidiga või pükstega, andes igakord uue kombinatsiooni-võimaluse. Need jakid on enamuses taljestatud, kuid ka sirgjoonelised mis taljestatud kurdiga, või vabalt langevad — igasugustes värvides, mustrites ja variantides. Mis aga nende jakkide kandmise sel hooajal huvitavaks ja erinevaks teeb on asjaolu, missuguse kombinatsiooniga neid jakke kantakse. Siinkohal paar näidet: pikema kurdistatud jaki juurde on valitud lühike nahast n.n. „bubble" (kroogitud-alaäär haaremi palistuses) seelik ja jaki all lihtne „top" (Genny). See on kahtlemata üks omapärasemaid kombinatsioone kuid nägus; või siis taljestatud pikk jakk kantud „mini" kitsa seelikuga. See on uue proportsiooniga. Muidugi on ka teistsuguseid jakke, mida kantakse pikemate seelikutega või kleitidega. Igal juhul kombineerimise võimalusi on siin palju- kuid tähtis on asjaolu, et üldpilt esteetiliseks kujuneks.

HELMI MAIDER (järgneb)

100-aastane merekapten

9. juulil 1987 pühitses kodumaal oma 100-aastast sünnipäeva kaugesõidukapten Ernst Veidenberg, endine Loksa sadamakapten. Sel päeval kogunes juubilari kodusse Kasispeal suur hulk sugulasi, sõpru, endisi kolleege, samuti TV- ja raadioreportereid.

Nad leidsid sünnipäevalapse väga kõbusana, erksana ja jutukana. Hetkeline väike kohkumine tekkis, kui juubilar teda õnnitlevat endist kolleegi Armast Luiget tervitas hüüatusega: „Vaat' sinuga olime ühe valitsuse mehed!" Mõtles ta sellega ju Veeteede Valitsust, kus mõlemad omal ajal pikka aega igapäevast leiba teenisid. Kui teised seda taipasid, siis läksid näod laiale naerule.

Ühises lõuna- ja kohvilauas peeti teenekale juubilarile rohkesti hindavaid kõnesid. Ta on veel praegugi väga tragi, toimetab ise veel kõik oma kodused toimetused. Loeb palju ja teeb väga ilusat puutööd.

Laias maailmas elutsevad vanad sõbrad saadavad auväärsele juubilarile oma parimad soovid!

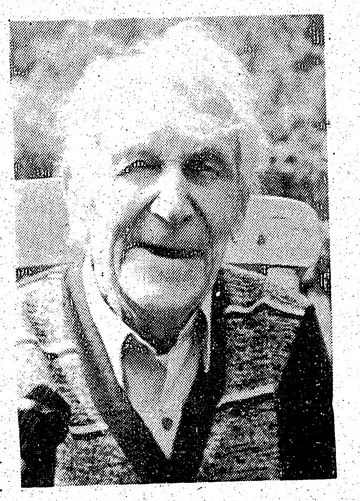

Kaugesõidukapten Ernst Veidenberg.

AVP ALARMISÜSTEEMID

varguse ja tule vastu

Tel. 496-2334
kodus 499-8193

Allan Prümmel

TEADAANNE

„VABA EESTLASE" kalendri koostamisel on igal aastal olnud suuri raskusi seltskondlikkude organisatsioonide, noorte organisatsioonide, koolide, kirikute jne. aadressidega, mis sageli muutuvad ja kalendrisse satuvad valed aadressid. Selle väärnähte kõrvaldamiseks paluvad kalendri koostajad kõigil nendel eesti institutsioonidel, kes soovivad oma aadresse „VABA EESTLASE" TÄHTRAAMATUS avaldada, saata need „Vaba Eestlase" toimetusele aadressil: Vaba Eestlane, 120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2. Aadressid palutakse saata hiljemalt 31. OKTOOBRIKS. „Vaba Eestlane" ei vastuta iganenud aadresside osas.

35 aastat Eestlaste K

(Algus lk. 1)

RVN'u algatusel eri maid ühendava ülemaailmse keskorganisatsiooni loomisele (praegune Ülemaailmne Eestlaste Kesknõukogu, ehk ÜEKN) ja RVN'i, kui iseseisva organisatsiooni, tugevdamisele nii sisuliselt kui vormiliselt.

Kuna vabadusvõitlus (välisvõitlus) oli asutamisest alates RVN peamisi ülesandeid, rakendati tegevusse RVN väliskomisjon. Esimeseks suuremaks ülesandeks oli juba aastatel 1953/54 materjalide kogumine USA Esindajatekoga liikme C.J. Kersten'i komisjonile, mis uuris Eesti Nõukogude Liiduga vägivaldset liitmist ja N. Liidu kuritegevust Eestis. Alustati ka märgu- ja selgituskirjade saatmist Kanada ja USA valitsustele.

1954.a. kevadel võttis RVN'u üldkoosolek vastu organisatsiooni iseseisva põhikirja, lüües lõplikult lahku Eesti Liidust Kanadas, kuna organisatsioon oma tegevusega oli kujunenud üldiseks Kanada eestlasi esindavaks kesk- ja võitlusorganisatsiooniks.

Viiekümnendatel aastatel jätkati märgukirjade saatmist ja muud selgitustööd. Eriti aktiivselt reageeris RVN 1956.a. oktoobris toimunud Ungari rahvuslikule ülestõusule, toetades Toronto ungarlaste rahvuslikke aktsioone.

1960.a. suvel võttis peaminister John G. Diefenbaker vastu Balti Liidu delegatsiooni Balti riikide küsimuse selgitamiseks. Delegatsiooni kuulunud RVN'u abiesimehe A. Luitsalu vastu alustati siis Moskva poolt alatuid kallaletunge ja rünnati ka peaminister J.G. Diefenbakerit. RVN reageeride A. Luitsalu vastu suunatud rünnakutele andis välja raamatu kommunistlikest vägivallategudes Eestis — „Estonia the Forgotten Nation", mille kaks trükki leidis laialdast levitamist.

Aastal 1961 korraldas RVN Vabariigi aastapäeva puhul esimese väliskülaliste vastuvõtu poliitikategelaste ja ühiskonna esindajate lähemate kontaktide loomiseks. Üle aastate on vastuvõtt kujunenud silmapaistvaks sündmuseks. Aasta-aastalt on osavõtnud väliskülaliste arv suurenenud. Käesoleval aastal näiteks oli kohal 45 külalist (osa võtsid 20 eestlast), neist viis parlamendiliiget, kolm provintsi parlamendiliiget ja viis linnavalitsuse esindajat. Vastuvõtud korraldati varem koos konsul J.E. Markusega pärast tema surma koos aupeakonsul I. Heinsooga. Vabariigi aastapäeva puhul korraldab EK ka Eesti lipu heiskamise Toronto raekoja ees.

Kui aastatel 1963/64 hakkas rahvusvahelises elus esinema järjest tugevamat koeksistentsi hoiakut N. Liiduga, hoiatas RVN pidevalt koeksistentsliku poliitika eest, saates vastavaid märgu- ja selgituskirju valitsuse esindajatele. Samaaegselt rõhutati Kanadapoolse „de jure" mitte-tunnustamise seisukoha tähtsust seoses N. Liidu poolt okupeeritud Balti riikidega. Kuni tänase päevani on Kanada valitsus kinnitanud kõikumatult seda seisukohta. Mittetunnustamist kinnitas, EK algatusel, Kanada alamkoda ja senat, võttes ühel häälel vastu vastav resolutsioon 26. veebruaril 1976.a.

Kuuekümnendate aastate joonsul ja seitsmekümnendate aastate alul tekitasid suuremad rahvuspoliitilisi lainetusi sündm

35 aastat Eestlaste Kesknõukogu

(Algus lk. 1)

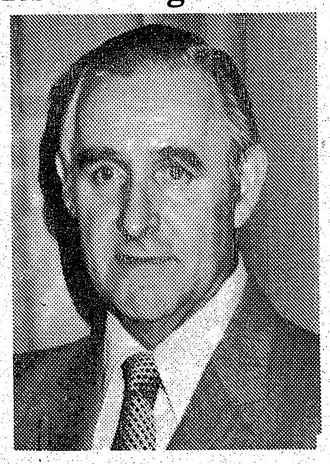

Endine EKN'u esimees ja praegune abiesimees Hans Lupp

RVN'u algatusel eri maid ühendava ülemaailmse keskorganisatsiooni loomisele (praegune Ülemaailmne Eestlaste Kesknõukogu, ehk ÜEKN) ja RVN'i, kui iseseisva organisatsiooni, tugevdamisele nii sisuliselt kui vormiliselt.

Kuna vabadusvõitlus (välisvõitlus) oli asutamisest alates RVN peamisi ülesandeid, rakendati tegevusse RVN väliskomisjon. Esimeseks suuremaks ülesandeks oli juba aastatel 1953/54 materjalide kogumine USA Esindajatekoga liikme C.J. Kersten'i komisjonile, mis uuris Eesti Nõukogude Liiduga vägivaldset liitmist ja N. Liidu kuritegevust Eestis. Alustati ka märgu- ja selgituskirjade saatmist Kanada ja USA valitsustele.

1954.a. kevadel võttis RVN'u üldkoosolek vastu organisatsiooni iseseisva põhikirja, lüües lõplikult lahku Eesti Liidust Kanadas, kuna organisatsioon oma tegevusega oli kujunenud üldiseks Kanada eestlasi esindavaks kesk- ja võitlusorganisatsiooniks.

Viiekümnendatel aastatel jätkati märgukirjade saatmist ja muud selgitustööd. Eriti aktiivselt reageeris RVN 1956.a. oktoobris toimunud Ungari rahvuslikule ülestõusule, toetades Toronto ungarlaste rahvuslikke aktsioone.

1960.a. suvel võttis peaminister John G. Diefenbaker vastu Balti Liidu delegatsiooni Balti riikide küsimuse selgitamiseks. Delegatsiooni kuulunud RVN'u abiesimehe A. Luitsalu vastu alustati siis Moskva poolt alatuid kallaletunge ja rünnati ka peaminister J.G. Diefenbakerit. RVN reageerides A. Luitsalu vastu suunatud rünnakutele andis välja raamatu kommunistlikest vägivallategudest Eestis — „Estonia the Forgotten Nation", mille kaks trükki leidis laialdast levitamist.

Aastal 1961 korraldas RVN Vabariigi aastapäeva puhul esimese väliskülaliste vastuvõtu poliitikategelaste ja ühiskonna esindajate lähemate kontaktide loomiseks. Üle aastate on vastuvõtt kujunenud silmapaistvaks sündmuseks. Aasta-aastalt on osavõtnud väliskülaliste arv suurenenud. Käesoleval aastal näiteks oli kohal 45 külalist (osa võtsid 200 eestlast), neist viis parlamendiliiget, kolm provintsi parlamendiliiget ja viis linnavalitsuse esindajat. Vastuvõtud korraldati varem koos konsul J.E. Markusega ja pärast tema surma koos aupeakonsul I. Heinsooga. Vabariigi aastapäeva puhul korraldab EKN ka Eesti lipu heiskamise Toronto raekoja ees.

Kui aastatel 1963/64 hakkas rahvusvahelises elus esinema järjest tugevamat koeksistentsi hoiakut N. Liiduga, hoiatas RVN pidevalt koeksistentsliku poliitika eest, saates vastavaid märgu- ja selgituskirju valitsuse esindajatele. Samaaegselt rõhutati Kanadapoolse „de jure" mitte-tunnustamise seisukoha tähtsust seoses N. Liidu poolt okupeeritud Balti riikidega. Kuni tänase päevani on Kanada valitsus kinnitanud kõikumatult seda seisukohta. Mittetunnustamist kinnitas, EKN algatusel, Kanada alamkoda ja senat, võttes ühel häälel vastu vastav resolutsioon 26. veebruaril 1976.a.

Kuuekümnendate aastate jooksul ja seitsmekümnendate aastate alul tekitasid suuremaid rahvuspoliitilisi lainetusi sündmused, mis olid seoses kodumaaga suhtlemise küsimustega. Vaidluse ägedust võib panna teatud äärmuslike seisukohtade ja tegude arvele, mis ei hõlbustanud konflikti lahendamist. EKN-u seisukohaks selles küsimuses on endiselt, et kodumaa külastamine ja suhtlemine sealsete võimukandjatega võib teatud olukordades osutuda kahjulikuks meie võitlusele.

1969.a. sügisel suri Torontos Eesti Vabariigi konsul Johannes E. Markus, kes oli Eesti Vabariiki esindanud Kanadas 1951.a. alates. E.V. esindajat USA-s peakonsul E. Jaakson esitas vastavalt RVN'u ja Kanadas asuvate parlamendiliikmete üksmeelsele seisukohale aukonsuli kohale RVN'u esimehe Ilmar Heinsoo. 1971.a. augustis kinnitas Kanada valitsus I. Heinsoo aupeakonsuli kohale. Kuid järgneval aastal, P.E. Trudeau valitsuse ajal, ei võetud uue E.V. aupeakonsuli nime mingil põhjusel diplomaatilisse registreerisse, kuigi valitsus lubas aupeakonsulil kasutada endiselt oma ametinime. Samuti ei võetud uut Läti Vabariigi esindajat registrisse 1975. aastal. (Leedu Vabariigi esindaja, keda määrati oma ametikohale 1962.a. tegutseb endiselt ja tema nimi esineb diplomaatilises registris.) EKN on järjekindlalt nõudnud konsulite nimede uuesti registrisse võtmist, kuna see kinnitaks konkreetselt Kanada „de jure" mitte-tunnustamise seisukohta Balti riikide okupatsiooni osas. Iga valitsus, kaasaarvatud praegune, on lubanud seda küsimust lahendada. Lubadustele vaatamata, võimalikult N. Liidu survel, ei ole konsuleid veel registrisse võetud. Selle kohta on koostatud ka põhjalik ingliskeelne esildis, ja on loota, et küsimus saab lähemas tulevikus rahuldatavalt lahendatud.

EKN-u kohustuseks on jälgida ka N. Liidu õõnestustööd Kanada eestlaskonnas. Näiteks 1970. aastal paljastus Nõukogude Vene Ottawa saatkonna 2. sekretäri Mihhail Murnikovi õõnestustöö Kanada Eesti ühiskonnas, mis äratas suuremat tähelepanu ka Kanada avalikkuses. Kanada välisministrile RVN'u poolt tehtud esildise põhjal kutsuti M. Murnikov korrale ja hiljem ta lahkus Kanadast.

Alates aastast 1972 on RVN olnud intensiivselt tegevuses Euroopa julgeoleku konverentsiga (Conference on Security and Cooperation in Europe) ja Helsingi kokkuleppele järgnenud järelkonverentsidega. Selgitustööle lisaks Kanada välisministeeriumis on EKN saatnud esindajaid esimesele konverentsile Helsingis 1973.a. (J. Kahar) ja järelkonverentsidele Madriidis 1980.a. (E. Taul) ning Viinis 1986.a. (L. Leivat). Ingliskeelseid esildisi on EKN valmistanud Ülemaailmse Eestlaste Kesknõukogu nimel Helsingi, Madriidi ja Viini konverentsideks ja Ottawas toimunud eriteadlaste konverentsiks 1985.a. Viimasest võttis ka osa suurem EKN delegatsioon.

Järgneb

PIKA KANNATUSE JÄRELE LAHKUS MEIE KALLIS TÄDI

Meeli Sadul

Mälestavad leinas ja avaldavad kaastunnet lastele perekondadega

EINAR NIIT perekonnaga
HILJA ÕUNPUU perekonnaga
SILJA ÕUNAPUU perekonnaga
ÜLLO NIIT perekonnaga
ÕE- ja VENNALAPSED Eestis ja Rootsis

„Ei naerata enam su suu,
ei sära su silm
nukker me süda, nukker on ilm."

Tiit Madisson Washingtonis

Eestist äsja välja pääsenud vabadusvõitleja Tiit Madisson (vaata meie lehe 29. sept. numbrit) esines 6. oktoobril USA Kongressis Helsingi-Komisjoni ees, kus ta andis ameerika kongressiliikmetele aru olukorrast Eestis. Teatavasti saadeti ta koos naise ja pojaga maalt välja pärast meeleavaldusi Tallinnas Hirvepargis 23. augustil.

Peale Madissoni esinesid Komisjoni ees veel samuti maalt välja saadetud läti vabadusvõitleja Rolands Silaraups ja leedu inimõiguslane, Ameerikas-sündinud Vitautas Skuodis.

Nagu me juba mööndunud nädalal teatasime, esineb Tiit Madisson koos varemsaabunud erimeelse Veljo Kalep'iga Toronto Eesti Majas neljapäeval, 22. oktoobril selleks puhuks korraldatud kõnekoosolekul. Kõik teretulemast!

Tiit Madisson kõnelemas

Lisame ka meie Washingtoni korrespondi kirja, mis postistreigi tõttu just enne selle lehenumbri trükki minemist toimetusse saabus.

WASHINGTON („Vaba Eestlase" kirjasaatjalt) — Kongressi istungisaal oli rahvast tulvil, nende seas umbes 40 eestlast, kelledest paljud olid end töölt vabaks võtnud selleks et kohale tulla. Kolm hiljuti kodumaadelt saabunud baltlast andsid üksikasjalikke seletusi ja tunnistusi Eestis, Lätis ja Leedus sel suvel toimunud massdemonstratsioonide kohta ning Balti rahvaste olukorra kohta üldiselt. Madissoni jutu tõlkis kohapeal inglise keelde Tõnu Parming.

Sama päeva õhtul leidis Rahvuskomitee liikme Virko Kederi kodus aset Washingtoni Eesti Seltsi poolt korraldatud koosviibimine, kuhu oli kohalikke eestlasi saabunud 70 ringis. Tiit Madisson esines sõnavõtuga ning mängis ette 23. augustil Tallinna Hirvepargis toimunud meeleavalduse ajal tehtud helilindi, millelt võis kuulda nii tema kui mitmete teiste kõnesid, sõnavõtte, luulelugemist ja laulu. Pärast väga huvitava dokumentatsiooniga lindi kuulamist esitati Tiit Madissonile rohkelt küsimusi, milledele ta vastas sümpaatse asjalikkuse ja hea huumorimeelega.

7. oktoobril külastas T. Madisson Välisministeeriumi, kus vestles tõlgi abil uurimisosakonna ametnikega, vastates nende küsimustele Eesti praeguse olukorra osas. Samal päeval leidis aset vastuvõtt Kongressis, mille olid organiseerinud Demokraatlikku Parteisse kuuluvad Esindajatekoja liikmed John Miller ja Edward Feighan ning Ameerika leedulaste organisatsioonid. Söökidejookidega püstijala-stiilis vastuvõtu aukülalisteks olid Kongressi Helsingi komisjoni ees seletusi andnud kolm baltlast — Vytautas Skuodis, Tiit Madisson ja Rolands Silaraups, keda koosviibijatele sõnavõtjate poolt korduvalt tutvustati. Pikemate sõnavõttudega esinesid kongressimehed Miller ja Feighan ning leedulasest dissident Skuodis. Kohal viibisid ka mõned teised Esindajatekoga liikmed, ning mitmete teiste esindajatena nende administratiivsed bürooametnikud. Kohalviibijate valdava enamuse moodustasid kohalikud leedulased ja näis, et see muidu väga hästi korraldatud vastuvõtt Kongressi ametihoones oli eestlaste ja lätlaste organisatsioonidega koordineerimata. Eestlasi oli kohal vaid tosina ringis, nende seas Ühendatud Balti-Ameerika Komitee juhtiv tegelane Mäido Kari abikaasaga.

Washington viibides andis T. Madisson pikemad intervjuud ka Ameerika Hääle eestikeelsetele ja Vaba Euroopa Raadio eesti- ja venekeelsetele saadetele, mis kohe järgmisel päeval saatejaamade kaudu kodumaale ulatusid, andes selliselt kiire informatsiooni T. Madissoni viibimisest Washingtonis ja sellega seosesolnud esinemistest USA Kongressi ees ja mujal. Ameerika Hääles intervjueeris Madissoni Eesti osakonna juhataja Karl Laantee, Raadio Vaba Euroopa Washingtoni büroos sooritas intervjuud T. Madissoni ja teda saatnud Mari-Ann Rikkeniga RVE eestikeelsete saadete toimetaja New Yorgis, Andres Jüriado, kes oli seks puhuks kohale sõitnud.

T. Madissonil oli Washingtonis veel mitmeid teisi kokkusaamisi nii USA valitsusasutuste kui kohalike eestlaste sektorites. Kogu tema Washingtonis viibimist ja päevakava koordineeris Mari-Ann Rikken, Washingtonist sõitis Tiit Madisson edasi ulatuslikule ringreisile eestlaste keskustesse nii Ühendriikides kui Kanadas.

Tiit Madisson Kanada parlamendi-komisjoni ees

Lehe trükki minemisel tuli teade, et kuna Kanada Parlamendikomisjon Inimõiguste alal peab ülekuulamisi kesknädalal 21. oktoobril Toronto Provintsiparlamendis (Queens Park) ja neljapäeval 22. oktoobril Montrealis, siis korraldab EKN Tiit Madissoni Komisjoni ette viimise, millele parlamendiliige Andrew Witer kõigest väest kaasa aitab. Et Madisson Toronto istungiks hästi kohale ei jõua, olles 20. oktoobril Vancouveris, siis viiakse ta lennuteel neljapäeva lõunaks (esinemine kell 2.20 p.l.) Montreali ja sealt õhtuks jälle Torontosse tagasi, et siin Eesti Majas toimuvast kõnekoosolekust osa võtta. Lätlased, tshehhid ja juudid teevad oma esildused Parlamendi-komisjonile kesknädalal Torontos.

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
SEINAST-SEINA JA LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9834

ARMAST EMA, VANAEMA, VANA-VANAEMA JA ÕDE

Meeli Sadul'at

sündinud 18. augustil 1901 Hiiumaal
surnud 17. oktoobril 1987 Torontos

mälestavad armastuses

VALDEN perekonnaga
HELVE perekonnaga
MILLA abikaasaga
PETER perekonnaga
HELEN abikaasaga
õed — TIINE, LIISE, LEIDA vend HERMAN perekondadega Kodu-Eestis

Suurel hommikul näeme jälle. . .

MÄLESTAME SÜGAVAS LEINAS ARMAST ÕEMEEST JA SUGULAST

Walter Koppel'it

ja avaldame südamlikku kaastunnet abikaasa Hermiinele ja tütar Liivile perekonnaga

MEINHARD ja AINO
ROY ja MARI-ANN
SHANNON ja KRISTINA

KAUAAEGSET KLUBILIIGET

Walter Koppel'it

leinab

EESTI MAJANDUSKLUBI KANADAS

ARMAST

Walter Koppel'it

leinavad

MEERI ja LEMBIT JÄNES

LAHKUS MEIE KALLIS EMA JA ÄMM

Adele Tschishevsky

neiuna LAURITS

sündinud 29. aprillil 1889 Tõstamaal
surnud 7. oktoobril 1987 Torontos

Mälestavad sügavas leinas

tütar WANDA
poeg WALTER abikaasaga

Õndsad on kõik, kes Tema juures pelgupaika otsivad.

Armast sugulast ja sõpra

Meeli Sadul'at

mälestavad leinas

HELJU POMERANTS perekonnaga
HELME ja EDUARD KAJU perekonnaga
SILVI ja EVALD ENGMAN perekonnaga
ELLA ja LEANDER ÜKSIK
EDNA ja EDGAR LIIK perekonnaga

Puhka rahus!

Armast

Meeli Sadul'at

mälestavad leinas

HERMELINE ja RUDOLF NIIT
AIVI ja JAAN RUUT
MILVI ja ALEKS TRUUMAN
LYDIA ja JOOSEP EISTRAT
TIIU ONU

Kallist

Valdu Valdeko Reikman'i

mälestavad

TIINA ja JÜRI HANSEN
JUHAN HANSEN lastega
MATS HANSEN perekonnaga

Valdeko Reikman'i

leinavad

JAAN ja MADLI PUHVEL perekonnaga

Armast koolivenda

Walter Koppel'it

mälestavad leinas

KALLE VIIRES abikaasaga
VOLDEMAR AVARLAID

Leinateateid

Saltsjöbadenis Rootsis suri 3. juulil Ella Ostrat, sündinud 1903 Tartus.

Norrköpingis Rootsis suri 19. juulil Voldemar Koit, sündinud 1919 Kärdlas, Hiiumaal.

Stokholmis suri 15. juunil Tiina Vender, sündinud 1899. a.

Yastadis suri 20. juunil Miranda Vana, sündinud 1898. a. Narvas.

Stokholmis suri 26. juunil Frida Kongas, neiuna Rebane, sündinud 1898 Tartus.

Puhka rahus!
Elad meie südameis i

Lugupeetud seltsi liiget

Emilie

mä

Kauaaegset sõpra

Walter

le

AINUKE E

AARDV

1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9

Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas.

Eestlaste poolt eelistatud ja

MATU

Matusemaja on üle 115. aasta sama perekonna poolt väljaku niseeritud avarad ruumid, kval parkimiseruumi.

Väärika

ROSAR-M
FUNERAL H

T.L. MORRISON

467 Sherbourne St.,
Telefon

MINU UNUSTAMATA ARMAST ABIKAASAT, MEIE ISA JA VANAISA, VENDA JA SUGULAST

Walter Koppel'it

sündinud 27. aprillil 1911 Tartus
surnud 16. oktoobril 1987 Torontos

mälestavad sügavas leinas

abikaasa HERMIINE
tütar LIIVI perekonnaga
VEND ja SUGULASED kodumaal

Puhka rahus!
Elad meie südameis igavesti!

Lugupeetud seltsi liiget

Emilie Kruuv'i

mälestab

TORONTO EESTI SELTS

Kauaaegset sõpra

Walter Koppel'it

leinavad

ÜLLE ja HUGO LATER

AINUKE EESTI LILLEÄRI

AARDVARK

1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9

736-1170
Kodus 223-0201
AARDVARK FLORIST LTD

Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas. Lillede koju viimine.

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T.L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

Toeta allkirja andmisega vaatleja staatuse nõudmist Eesti Vabariigile ÜRO's

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS & PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 782-0485 või 447-2017

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT—NOTAR
129 John Street,
Toronto, Ont. M5V 2E2
Telefon 597-1714

Tõnu Toome, B.A.Sc., LL.B.
Mihkel Holmberg, B.A. LL.B.
TOOME, PEASE & HOLMBERG
Advokaadid-notarid
Yorkdale Place,
1 Yorkdale Road,
Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 785-5550
kodus 762-2367

Martin Erik Tiidus,
B.A., LL.B.
HARRIS, BARR
ADVOKAADID—NOTARID
39 Queen St., St. Catharines,
Ont., P.O. Box 366, L2R 6V7
Tel. (416)688-9411,
õhtuti (416)834-0007

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E. 1044

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C.A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1202
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 Kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

RRSP-d, RRIF-id ja aastarendised.
Head investeerimisvõimalused.
Nõuanne tunnitasu alusel.
TARVO TOOMES
Moneystrat Inc.
tel. 495-6805 ehk 968-1444

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$60.—	$80.—
Poolaastas	$34.—	$44.—
Veerandaastas	$18.—	$23.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):
KANADAS:
Aastas $111.—, poolaastas $60.— ja veerandaastas $31.—
USA-s:
Aastas $115.—, poolaastas $62.— ja veerandaastas $32.—
VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $140.—, poolaastas $75.— ja veerandaastas $40.—
Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 centi.
Pangatshekk või rahakaart kirjutada FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata
VABA EESTLANE
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates .....
..... 19..... Tellimise katteks lisan $ .....
siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga.
(Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi: .....
Aadress: .....
.....
.....

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 22. oktoobril 1987 — Thursday, October 22, 1987

Mida teed — kuidas mõtled, pagulane?

Loen eesti ajalehest, kus Tiit Madisson 23. augustil Tallinnas toimunud meeleavaldusel omas kõnes ütleb, et „maailmas midagi ei muutu, kui meie midagi ei muuda". „Sa tegema pead kõik, mis suudad, ja isegi kui suurt ei suuda".

Umbes samal ajal kui kolmes Balti riigi pealinnas demonstreeriti Molotov-Ribbentropi pakti aastapäeva puhul, organiseerisid läti pagulased eri-rongi, millega sõideti läbi Ida-Saksamaa Berliini, et müüri juures demonstreerida ja nõuda vabadust Lätile. Seda kuulis terve maailm ja lätlased oma kodumaal olid sellele uhked. Vabadusristlemine Baltimerel oli ka organiseeritud lätlaste poolt ja enamuses nende rahadega. Kui veel rääkida uue Läti Maja ostmisest Torontos, kus üle 1,100 isiku panid igaüks vähemalt 1,000—10,000 dollarit välja toetusena ja ei saanud selle eest isegi aktsiat — siis paneb mõtlema, kas lätlased on ka äravalitud rahvas, kes oskab, annab ja teeb kõik paremini.

Meil Kanadas on rohkem kui 18,000 eestlast ja Eestlaste Kesknõukogu Kanadas toetab nendest vaid veidi üle 1,000-nde üksikisiku või perekonna. Seega laekub aasta jooksul välisvõitluslikuks tööks ja büroo käigus hoidmiseks Toronto Eesti Majas umbes 45,000 dollarit, mis moodustab ainult 2/3 eelarvest. Sellega tuleb katta kõik kulutused, tasuda sekretäri palk, üürid, postikulud, trükised, läbi viia üritused ja palju muud.

USA eestlaste arv on ainult veidi vähem, toetus nende keskorganisatsioonile on aga 3 korda suurem. Kas tõesti vaenlase propaganda mille eesmärgiks n olnud vaba eestlaskonna neutraliseerimine, on Kanadas paremini läbi viidud igasuguste kuulujuttude levitamise ja lahkhelide tekitamisega või on see lihtsalt minna laskmine, et mis saame meie teha oma väikese arvuga suure Venemaa vastu.

Toetuste mitte-andmisel on paljudel selleks vabandused olemas, mõni on pensionär, teine ei taha oma nime kirja panna, kuna soovib kodumaad külastada, mõni lakkab toetamast segaabielu tõttu ja mõni on kaotanud huvi, kuna ei loe eesti ajalehti, seega Eesti eluga mitte kursis olles.

Arvestades meie ennastohverdavate vabadusvõitlejate panust kodumaal, tekib küsimus: Kas on meil siin veel võimalik midagi korda saat ühiselt, kus iga eestlane Eesti ja meie rahva vabaduse heaks oma panuse annab — või on juba hilja? Kas peaks nüüd keegi kõva häälega hõikama „Eesti rahvas Kanadas, ärka üles, läheme ja lööme kaasa nõudes vabadust Eestile!" Iga eesti organisatsioon või maakondlik selts võib oma liikmeid üles kutsuda meie välisvõitlust majanduslikult toetama ja kui vajalik, siis ka suurel arvul demonstratsioonidest osa võtma, näidates et meie read on pikad. Sama võivad teha ka kirikuõpetajad kantslist. Võibolla siis saame ka omale sisemise rahulduse, et oleme siiski head eestlased, just nagu need, kes rindel meile ohvreid tõid, et meie vabaduses saame elada. Tuleme kokku Toronto Eesti Majja neljapäeval, 22. oktoobril, kell 20.00 ja uuendame usku vaba eestluse elujõusse. Sel õhtul kohtame meie vabadusvõitlejaid Veljo Kalep'it ja Tiit Madisson'i kellelt kuuleme, kui suure tähtsusega on meie-poolne välisvõitluslik abi kodumaale.

KALJU JÕGI
Eestlaste Kesknõukogu
Kanadas Vabadusfondi esimees

Toetused vabadusvõitluslikuks tööks palume kirjutada „Eestlaste Kesknõukogu Kanadas" nimele ja saata aadressil: Eestlaste Kesknõukogu Kanadas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6.

SOOME APTEEK „SUOMI-KOTI's"

Leaside Community Pharmacy 422-0186

Fenno Farmacy Ltd.

- Meil on täielik valik koduravimeid ja põetusvahendeid.
- Võtame vastu ravimite kindlustusi.

Esmaspäevast reedeni 9.00 h.—8.00 õ.
Laupäeviti 9.00 h.—6.00 õ.

795 Eglinton Avenue East
Laird ja Eglinton
422-0186

TEADAANNE

ESTO-84 albumid müügil hinnaalandusega, alates käesoleva teatega. Albumid on saadaval Eesti Abistamiskomitee kaupluses, „Meie Elu" talituses ja „Vaba Eestlane" talituses hinnaga $25.00 raamat.

100-aastane eestlane „Ehatares"

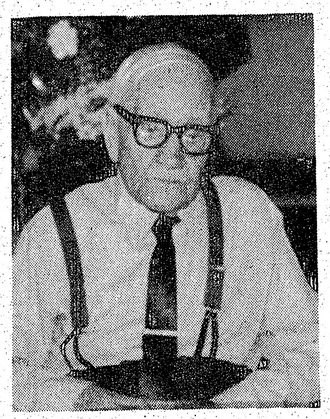

Laup., 19. sept. toimus Toronto „Ehatares" pidulik koosviibimine, millega pühitseti Isak Koolmeistri 100 a. sünnipäeva. Ürituse korraldasid kõrgesse ikka jõudnud juubilari abikaasa ja tütred perekondadega. Juubilar ise võttis koosviibimisest suhteliselt hea tervise juures osa, kus lisaks rikkalikult kaetud lauale, tõid tervitusi ning õnnitlusi pastor K. Raid, Hiidlaste seltsi esimees Ed. Liik ja kodumaa usklike esindajana v. A. Kajaste. Lauluettekandeid esitasid naistrio koosseisus M. Lindström, E. Pumber ning A. Kaups, kelledega liitus hiljem A. Kajaste.

Isak Koolmeister sündis 18. sept. 1887 Hiiumaal Emmaste vallas Läku talu perepojana. 16-aastasena hakkas koos isaga merd sõitma purjelaevades, hiljem aurulaevades. Teise maailmasõja aegsed sõidud inglise lipu all kauba- ja laatsaretlaevades Inglismaa-Austraalia liinil leidsid hindamist briti aumärkidega.

Noorukina teenis 3 aastat Vene sõjaväes, ja pöördus siis tagasi merele, Eesti Vabariigi ajal tuli tagasi koduküla. Ehitasid venna ja sõbraga 10 laeva, 11-nda laeva saagisid venelased küttepuudeks. Kodusaare armastus tõi teda koju, et peret päästa. Omaehitatud laevaga 109 hiidlasega pardal põgenes Rootsi 1944. aastal.

Sõja-aastad ja meremehe elu on juubilari paljudesse, maadesse viinud. On elanud ja töötanud USA-s. Omab rahvusvahelise meremehe tunnistuse. Lahkus Rootsist Kanadasse reisilaeva „Gripsholmiga" 1951. Kui temalt küsiti, mida Kanadas tegema hakkad, oli vastanud, et ostab talu. Juubilar valdab vene, läti, inglise, rootsi ja „hiiu" keelt. On ühe poja ja kolme tütre isa.

Vanaduspäevi veedab ta koos abikaasa Hildaga „Ehatares". Vaimult endiselt ergas, peab aga liikuma rulltooli abiga.

Presidendikandidaat telesaates

WASHINGTON (UPI) — **Demokraatide presidendi-kandidaat Bruce Babbitt ilmus laupäeva õhtul tele-ekraanil naljaprogrammis „Saturday Night Live", kus teda ristküsitleti selle eest, et ta olevat kaubamajas rohkem kui kümne ostetud asjaga püüdnud kiirkassast läbi pugeda. Näidati ka filmikatkeid, kuidas Babbitt sületäie toidumoonaga sabas seisab ja siis kassapreiliga vaidleb. Muidugi oli see mõeldud võllanalja tegemiseks — kuna mitmed eelmised presidendi-kandidaadid on samalaadsete pisi-üleastumiste pärast oma kandidatuurist loobuma pidanud.**

Jõululaat on tulemas

Kaks aastat tagasi korraldas Gaidlipkond „Põhjala Tütred" jõululaada. Üritus õnnestus ja külastajad ostsid sealt jõulukingid oma sõpradele. Saades sõpradelt jõuluks 1985 imeilusaid ja omapäraseid kinke mis laadalt oli ostetud, avaldati soovi et jõululaat korduks. Niisiis, 1. novembril 1987 kell 12 Eesti Maja keskmises saalis tuleb jälle omapäraseid esemeid müügile.

Virgad gaidid koos vanemate ja vanavanematega on olnud usinasti ametis, et rahuldada jõululaada külaliste soove. Keediste ja küpsiste osakond on sel aastal tublisti rikkalikum, sest viimane kord oli nõudmine nende saaduste järgi suur. Suures valikus on müügil tikitud linikuid, jõulupuuehteid, kaarte jne. Kui sisseostud tehtud, on ka müügil riidest kotikesed, mille sisse on lihtne pakkida jõuluostud kinkimiseks. Ega kõiki või lehe veergudel üles lugeda mis müügil on — tuleb jätta ka mõnda üllatuseks. Muidugi on avatud ka kohviku nurk kus on saadaval kohv ning selle juurde kuuluvad suupisted.

Tulge ja külastage Põhjala Tütarde jõululaata Eesti Majas, 1. novembril 1987 kell 12—4 pl.

18-kuine õnnetusohver paranemas

MIDLAND, Texas (AP) — Arstid loodavad, et 18-kuise tütarlapse, Jessica McClure paremat jalga ei ole tarvis amputeerida. Teatavasti päästeti väikelaps möödunud reedel kitsast kaevust, kus ta oli lamanud 58 tundi. Terve maailm pidas hinge kinni, kui päästjad läbi kõva kalju puurisid, et last kätte saada.

Vigastatud jalg oli tüdruku all kahekorra ja seetõttu vereringvool jäsemesse takistatud. Ei ole veel kindel, kas arstidel õnnestub Jessica jalga päästa. Kuid tütarlapse üldine tervislik olukord olevat rahuldav.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

24. ja 25. oktoobril
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

31. okt. ja 1. november
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

7. ja 8. novembril
dr. J. Marley, tel. 921-7777

14. ja 15. novembril
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

Müüa vähetarvitatud KERAAMIKAAHI
tel. 488-5895

USA „esimene leedi" lõikusnoa all

WASHINGTON (AP) — **Möödunud laupäeval eemaldati Washingtoni Bethesda mereväe haiglas USA „esimese leedi" Nancy Reagani vasak rind, kuna selles oli leitud kasvaja. Arstide arvates õnnestus neil rinnakasvaja operatsiooniga täielikult eemaldada ja 66-aastase Nancy Reagani täielikku paranemist on loota peatselt.**

Teatavasti on presidendil endal olnud mitu kasvajalõikust — nii pärasoolest kui ka ninast. Ka Nancy'l on see juba teistkordne kasvaja-lõikus. Esimene operatsioon toimus 1982. aastal, mil väike kasvaja eemaldati ta huulelt.

ELLEN SYLVIA LÕHMUS

sünd. 1960, lõpetas University of Louisville, Kentucky osariigis B.S. kraadiga (Business Administration, erialaga Marketing). Kuigi üleskasvanud eemal teistest eesti noortest valdab ta emakeelt nii sõnas kui ka kirjas. Tema huvialaks kujunes iluuisutamine, milles on võitnud medaleid kõikides värvides. Ellen on ins. Ivar ja Malle Lõhmuse tütar.

ANNELIIS JUURMA

sünd. 1962, lõpetas University of California Davises B.S. kraadiga (Environmental Toxicology). Anneliis võttis agaralt osa San Francisco Eesti Täienduskooli tegevusest. Ta valiti Baltimores Miss Esto '80 USA esimeseks neitsikuks. Anneliis on Ülo ja Elga Juurma vanem tütar.